

2024

МИСТЕЦТВО

Людмила Аристова, Наталія Чен

Людмила Аристова
Наталія Чен

МИСТЕЦТВО

2
клас

**Чарівний палац
кольорів і звуків**

у місті Архітектура

Вокальне озеро

Школа мистецтв

у місті Скульптура

Музей художнього мистецтва

у місті Живопис

**Оселя декоративно-прикладного
мистецтва**

Домівка Темпу і Ритму

Долина музичних інструментів

Співоче поле

Людмила Аристова
Наталія Чен

МИСТЕЦТВО

Підручник
інтегрованого
курсу
для 2 класу
закладів загальної
середньої освіти

Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України

УДК 7*кл2(073.2)
А 81

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 05.01.2024 № 8)

Підручник безкоштовний.
Надруковано згідно з договором
від 16 серпня 2024 року № FУ25-08-18.
Продаж заборонено.

Підручник створено відповідно
до Типових освітніх програм для 1–2 класів,
розроблених під керівництвом О. Я. Савченко і Р. Б. Шияна

Дорогі дорослі друзі
другокласників і другокласниць!

У подорож світом Мистецтва вас запрошують авторки підручника: **Людмила Аристова**, кандидат педагогічних наук, доцент (м. Миколаїв); **Наталія Чен**, кандидат педагогічних наук, доцент (м. Харків), а також художниця **Каріна Фролова-Чередняк**, вчителька образотворчого мистецтва КЗ «Циркунівський ліцей Циркунівської сільської ради Харківської області».

Звертаємо вашу увагу, що всі QR-коди зберігаються на диску видавництва «Оріон», і їх можна переглянути за покликанням <https://qr.orioncentr.com.ua/zMIuc> у папці «Мистецтво. 2 клас». Так само в цій папці зберігаються QR-коди на мелодії пісень, запропонованих для вивчення, які розміщені у Нотному додатку (див. с. 136), а також довідкова цікава інформація.

Добра та світла, взаєморозуміння!

Аристова Л. С., Чен Н. В.

А81 Мистецтво : підручник інтегрованого курсу
для 2 класу закладів загальної середньої освіти /
Київ: УОВЦ «Оріон», 2024. 160 с. : іл.

ISBN 978-966-991-288-6.

УДК 7*кл2(073.2)

ISBN 978-966-991-288-6

© Аристова Л. С., Чен Н. В., 2024
© УОВЦ «Оріон», 2024

ДЕРЖАВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ

Слова *Павла Чубинського*
Музика *Михайла Вербицького*

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Любі друзі!

Завжди раді вітати вас усіх у дивовижній країні Мистецтва! Наша мандрівка подарує вам не лише нові знання, а й емоції. Адже мистецтво нікого не може залишити байдужим або байдужою.

У нашій подорожі поряд із вами завжди будуть ваші надійні друзі **МіК** і **Мальовничка**.

Нагадаємо, що захоплення **МіКа** — музика і комп'ютер. Тому він допомагає нам відчувати, зрозуміти та полюбити **Музичне мистецтво**.

А **Мальовничка** відкриває вам яскравий і різноманітний світ **Образотворчого мистецтва**.

У цьому навчальному році ми з вами ще раз переконаємося, що спілкування з мистецтвом дарує нам радість. А у вмінні радіти життю — наша сила!

Бажаємо цікавої подорожі країною Мистецтва з радістю та натхненням!

Успіхів і приємних відкриттів кожному і кожній із вас!

Хай спілкування з Мистецтвом надихає вас щодня!

Ваші авторки

***У подорожі країною Мистецтва
нам з вами допоможуть
такі умовні позначки:***

Міркуємо, відповідаємо, відчуваємо

Працюємо разом

Слухаємо музику, переглядаємо відео

Співаємо, музикуємо, захоплюємося

Малюємо, фантазуємо, творимо

Перемоги і перемог усім нам!

Зміст

ПЕРШИЙ СЕМЕСТР

НАШІ ВІДКРИТТЯ

8	До навчання братись час	1	До навчання братись час	10
14	У чарівному лісі	2	У чарівному лісі	16
20	Уроки лісової школи	3	Уроки лісової школи	22
24	Мистецькі секрети	4	Мистецькі секрети	26
28	За славу і за волю!	5	За славу і за волю!	30
32	У доброму колі мистецтва	6	У доброму колі мистецтва	34
36	Яскраві настрої	7	Яскраві настрої	38
40	У веселому світі тварин	8	У веселому світі тварин	42
46	Неочікувані зустрічі	9	Неочікувані зустрічі	48
50	Де живе мистецтво?	10	Де живе мистецтво?	52
54	Казкові пригоди	11	Казкові пригоди	56
58	Ой, зимонько- зима...	12	Ой, зимонько- зима...	60
62	Зимові подорожі	13	Зимові подорожі	64
66	Снігова фантазія	14	Снігова фантазія	68
70	Новорічні свята та розваги	15	Новорічні свята та розваги	72

ДРУГИЙ СЕМЕСТР

НАШІ ВІДКРИТТЯ

74	Незабутні зустрічі з героями та героїнями казок	16	Незабутні зустрічі з героями та героїнями казок	76
78	Казкове обличчя мистецтва	17	Казкове обличчя мистецтва	80
82	Незвичайні перетворення	18	Незвичайні перетворення	84
86	Мистецька прогулянка країною мультфільмів	19	Мистецька прогулянка країною мультфільмів	88
90	У країні Фантазії	20	У країні Фантазії	92
94	Як можна змінити світ?	21	Як можна змінити світ?	96
98	Диво природної краси	22	Диво природної краси	100
104	Весняні сюрпризи	23	Весняні сюрпризи	106
108	Чому природа завжди красива?	24	Чому природа завжди красива?	110
112	Світ дитячих захоплень	25	Світ дитячих захоплень	114
116	Цирк! Цирк! Цирк!	26	Цирк! Цирк! Цирк!	118
120	Народні мелодії та ритми	27	Народні мелодії та ритми	122
124	Мистецькими шляхами	28	Мистецькими шляхами	126
128	Літо наближається	29	Літо наближається	130
132	Вітаємо червень!	30	Вітаємо червень!	134

До навчання братись час

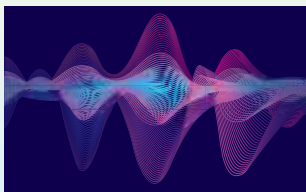
Що таке музика? З яких звуків складається мелодія? Як вона записується?

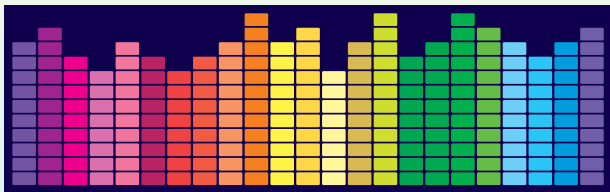
Я — МіК. Вітаю! Ось ми знову зустрілися. Запрошую тебе у нову мистецьку подорож країною Музики! Згадай свої музичні враження!

Музика — це мистецтво звуків!

Вона нагадує візерунок, що складається зі звуків різної висоти, довжини й гучності. Згадай: з яких звуків складається мелодія — з шумових чи музичних? А як записується — буквами, звуками чи нотами?

Зображення
звукової хвилі

Зображення звука
в музичному еквалайзері

«Засмутилось кошеня» (музика Ірини Кириліної, слова Платона Воронька).

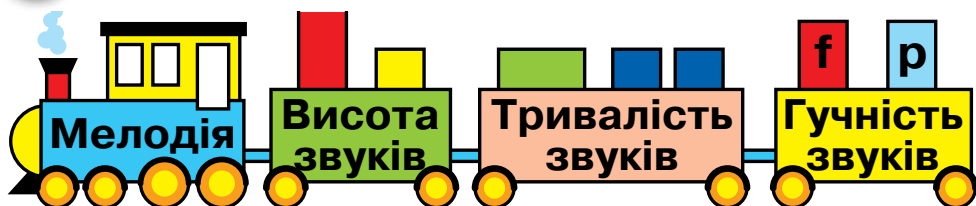
З яким настроєм йшло до школи кошеня? Чи бажало воно навчатися? Чому кошеня вирішило іти до школи? Як про це «розповіла» музика? За допомогою яких музичних засобів? А який настрій був у тебе, коли ти йшов / йшла до школи?

Розіграйте пісню у ролях. Передайте рухами тіла та виразом обличчя характер героїв і події, які відбуваються.

Розкажи за ілюстрацією, із чого складається мелодія.

Намалюй хвилясту лінію, рухай пальчиком по лінії та наспівуй мелодію. Якщо лінія йде вгору — співай вище, якщо вниз — нижче.

Мелодія — це послідовність музичних звуків.

Розучи пісню Наталії Май «Шкільна пісня».

Програй мелодію, яку вигадав / вигадала, на металофоні, ксилофоні, чайм-барах.

Мультфільм «Школа зайців» (фрагмент).

До навчання братись час

Чому світ мистецтва такий різноманітний?

Привіт! Знову з тобою я —
Мальовничка!

Цього року ми помандруємо
разом містами країни Образо-
творче Мистецтво.

Ну що ж, запрошую до по-
дорожі!

Місто Графіка

У цьому місті живуть митці та мисткині, які
дуже люблять графічні матеріали: олівці (прості
та кольорові), фломастери, туш, художнє вугіл-
ля, чорнила тощо.

Юрій Журавель.
«Козацький отаман
Максим Залізняк»

Софія Караффа-Корбут.
Ілюстрації до книги
І. Франка «Малий Мирон»

Микола Сліпченко.
«Дорогою
до Пробкового гаю»

Як ти бачиш, графіка може бути і чорно-білою, і кольоровою.

Місто Живопис

Художники та художниці цього міста не уявляють красу без барв. Різноманітні фарби — це їхні найулюбленіші матеріали. В їхньому арсеналі акварель і гуаш, які ти знаєш. А ще — акрилові й олійні фарби.

Олег Лобурак.
«Мелодія»

Володимир Березний.
«Натюрморт з яблуком»

Місто Скульптура

Скульптори та скульпторки, які мешкають у цьому цікавому місті, мають золоті руки. Вони створюють неперевершені скульптури, використовуючи найрізноманітніші матеріали: дерево, метал, глину, камінь і навіть пісок чи лід!

Ненсі Шен.
«Дорогу каченятам!»
(Бостон, США)

Олег Масалітін.
Скульптура з піску
(Харків, Україна)

Олександр Рідний.
Пам'ятник Іллі Рєпіну
(Харків, Україна)

Місто Декоративне мистецтво

У цьому місті живуть справжні майстри та майстрині. Вони вишивають, працюють з деревом і металом, глиною й папером, шкірою та тканиною тощо. Творами цих митців та мисткинь ми користуємось у побуті, прикрашаємо оселю і милуємось повсякчас.

Олеся Вакуленко.
«Козаченько»,
витинанка

Віктор Раковський.
«Сива давнина»,
розпис

Валерій і Наталія
Протор'єви.
«Добрі звірі»,
кераміка

Творче завдання

«Квіти для вчительки». Намалюй букет квітів, використовуючи художні матеріали за власним бажанням.

У чарівному лісі

**Якими бувають звуки за тривалістю?
Що таке пауза? Якими бувають паузи?
Як рахується четвертна пауза?**

Помандруймо до осіннього лісу! Які звуки ми почуємо? Спів пташок і шурхіт листя, можливо, почуємо кроки тваринок? Або відчуємо осінні лісові ритми?

[*Юрій Пацан. «За грибами»*]

Микола Степаненко. «Лисиця».
Лариса Іваненко. «Ведмідь».

З яких звуків складався ритм лисички
й ведмедя — довгих чи коротких?

Пограймо у гру «Лисиця і Ведмідь»! Передай рухами ходу тваринок.

Казка «Лисичка та Ведмідь» на сцені Хмельницького академічного обласного театру ляльок «Дивень»

Виконай пісню *Наталії Май* **«Шкільна пісня»** з рухами.

Секрет перший! У кожної тривалості нотки є своя пауза, яка триває стільки, скільки може звучати нота.

ТА (раз – і) ♪ — четвертна нота = ♪ — четвертна пауза

Па́уза — це позначка мовчання у музиці.

Пограй у ритми!

$\frac{2}{4}$	♪	♪	♪	♪	♪	♪	♪
	шурх	шурх	шурх	шурх	шурх	шурх	шурх
	раз-і	два-і	раз-і	два-і	раз-і	два-і	раз-і

За бажанням проведи дослідження: які ритми тебе оточують? Чи всі ритми створені із звуків однакової довжини? Всі довгі чи всі короткі?

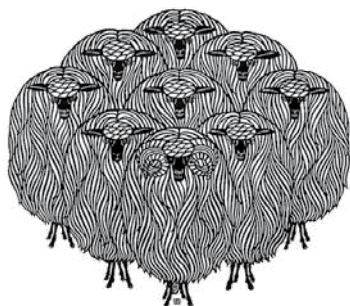
У чарівному лісі

**Чи любила ти гуляти в лісі?
А чи може ліс бути загадковим, чарівним?
Який вигляд він тоді матиме?**

Наша перша зупинка — місто **Графіка**. У цьому місті мешкають художники / художниці-графіки.

Малюнки художників / художниць, виконані за допомогою ліній, штрихів, плям, називають **графікою**.

Яків Гніздовський.
«Баран і вівці»

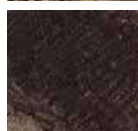

Секрет перший! Художники і художниці-графіки використовують для створення своїх робіт різноманітні засоби зображення. Сьогодні ти ознайомишся з лінією та штрихом.

Розглянь роботи, що створені талантом і вмінням художників / художниць-графіків. Вони виконані різними матеріалами: олівцями, тушшю, вугіллям, сангіною, пастеллю тощо.

Зверни увагу на лінії та штрихи, які використали художники у своїх роботах.

Леонардо да Вінчі.
«Голова коня»

Ілля Рєпін. Портрет
Т. С. Рєпіної, матері художника

Але художники / художниці міста Графіка зображають не тільки людей і тварин. Вони також захоплюються природою.

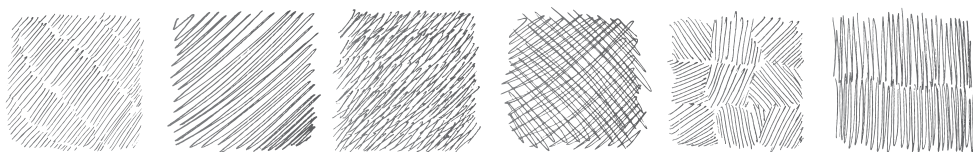
Анатолій Навроцький. «Липа. Седнів»

[Олександр Юрченко. «Сосни»]

Ти вже знаєш, що лінії бувають плавними, ламаними, рівними та кривими. А ще вони можуть бути товстими й тонкими.

Допомагають нашим художникам і художницям також і штрихи.

Завдяки такому розмаїттю можна створювати різні цікаві образи, наприклад образ дерева.

Подивись уважно на дерева! Гілки одних тягнуться догори, інших — розкинуті в різні боки або схиляються додолу. Саме це створює неповторний образ кожного дерева.

А сьогодні ми виконаємо творчу роботу в техніці, яка називається «**гратографія**».

Гратографія (або **граттаж**) — це техніка створення малюнка шляхом продряпування спеціально підготовленого фону. В техніці гратографія використовують туш або гуаш.

Алгоритм роботи

1. Звичайною свічкою дуже ретельно натри аркуш білого або кольорового паперу.
2. Аркуш паперу, натертий свічкою, покрий зверху мильним розчином (це можна зробити пензликом). Нехай папір трошки підсохне.
3. Підготовлений папір покрий тушшю (гуашшю) темного кольору.
4. Зачекай, поки туш (гуаш) добре просохне. Візьми перо або загострену паличку та намалюй нею старе дерево або ліс, продряпуючи шар туші (гуаші).

Творче завдання

«Старе дерево» або **«Чарівний ліс»**. Створи роботу в техніці «гратографія». Для свого зображення використовуй штрихи та лінії.

Уроки лісової школи

Що таке опера? Як відрізнити виконання пісні хором від виконання солістами?

Завітаймо до лісової школи! Поцікавимось: чого там навчають? Чи відбуваються на лісових уроках якісь незвичайні події?

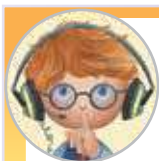

Опера-казка «Лісова школа» (музика Богдани Фільц, слова Теодори Савчинської-Латик):

«Пісня лісових мешканців».

«Пісня Ворона-вчителя».

Секрет другий! Коли співаки й співачки співають усі разом, це називається **ХОР**. А коли співак або співачка співають кожен / кожна окремо, їх називають **СОЛІСТАМИ** / **СОЛІСТКАМИ**.

Ті (раз -і) — восьма нота = — восьма пауза

	шурх	шурх	шурх		шурх	шурх		шурх	шурх	шурх		
	раз-	і	два-	і	раз-і	два-і		раз-і	два-і	раз-	і	два- і

Які події відбулися в лісовій школі? Які герої опери співали хором, а які — сольоно?

Опера — музична вистава, у якій усі персонажі співають.

Розучи пісню **«Чапленята»** (музика Галини Васиної, слова Наталії Бугай).

Погравайте з легоцеглинками в ритми!

та та та та

ті ті ті ті ті ті ті ті

Уроки лісової школи

Хто живе у лісі? Які тварини прикрасили себе плямистими візерунками?

Художники / художниці-графіки також люблять малювати диких тварин. Для створення своїх художніх робіт використовують не тільки різноманітні лінії та штрихи.

Секрет другий! Для створення своїх робіт художники / художниці-графіки використовують ще крапки та плями.

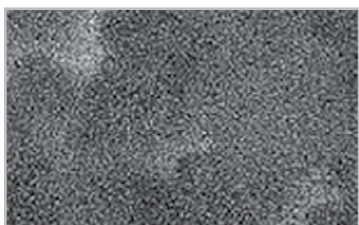
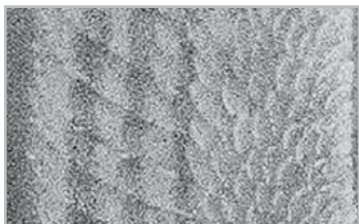
[Мансур. «Зебра»]

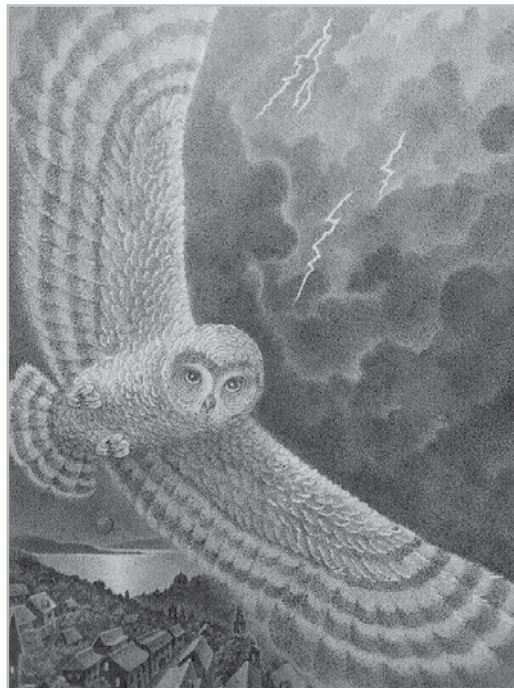
[Сергій Конончук. «Кіт»]

Зверни увагу: робота Любові Ніколаєвої виконана тільки крапками.

*Любов Ніколаєва.
«Нічна варта,
або Закрийте
наше небо»*

Кра́пка — це слід від дотику графічного матеріалу. Вона фактично є плямою круглої форми, що зменшена в безліч разів.

Порівняй роботи індійського художника Мансура та Любові Ніколаєвої. Чи різняться вони? Роздивись роботу Сергія Конончука, подану на попередній сторінці. Які графічні засоби зображення він використовував, щоб намалювати кота?

Творче завдання

«Хто у що вдягнений?». Хто з тварин як себе прикрасив? Намалюй казкову тварину з веселими плямами.

Мистецькі секрети

Що таке динаміка? Як позначаються тихі та гучні звуки в музиці?

Наші пригоди тривають! Зазирнемо до лісової школи! Чи відшукають лісові мешканці літери, які зникли з букваря? Зверни увагу на динаміку у виконанні музичних фрагментів! Згадай, як вони позначаються італійською мовою — **форте** (гучно) і **піано** (тихо).

Динаміка — це сила звучання музики.

Опера-казка «Лісова школа» (музика Богдани Фільц, слова Теодори Савчинської-Латик).

1. «Пісня Горобця».
2. «Пісня Журавля».
3. «Пісня лісових мешканців».

1.

2.

3.

Як музика передає казкові події? Яка динаміка? Охарактеризуй пісню кожного персонажа опери. Обери слова для визначення характеру головних героїв / героїнь.

Скористайся словами-підказками:

ДЗВІНКО

СУМНО

ВЕСЕЛО

ЖУРЛИВО

ГРАЙЛИВО

НЕЗАДОВОЛЕНО

ПОХМУРО

СЕРДИТО

ЖАЛІБНО

Виконай пісню **«Чапленята»** (музика Галини Васиної, слова Наталії Бугай) у відповідному характері.

Пограймо в ритми! Які тривалості нот спостерігалися?

Вигадай мелодію на слова та проспівай її з відповідними динамічними відтінками.

Я люблю своє звірятко —

Невеличке кроленятко!

Юлія Забіяка

За бажанням у вільний час прочитай книгу Всеволода Нестайка «Дивовижні пригоди в лісовій школі» та переглянь дитячий музичний фільм «Пригоди у лісовій школі» за мотивами книги Всеволода Нестайка.

Мистецькі секрети

Які секрети приховує силует?

Не завжди предмети мають такий вигляд, у якому ми звикли їх бачити. Іноді, коли розглядати щось проти сонця, можна побачити не реальне зображення цього предмета, а тільки його силует.

Силуét — одnobарвне зображення будь-чого або будь-кого, у якому позначаються тільки зовнішні риси.

Силует може бути намальованим або вирізаним з паперу.

Силуетне зображення використовують і художники / художниці для своїх робіт. Зверни увагу на силуети людей на роботі Георгія Нарбута.

Георгій Нарбут.
«Родинний
силуетний
портрет, а також
Вадим
Модзалевський»

Дуже цікаві силуети птахів і тварин. Подивись, якими вони постають у роботах англійської ілюстраторки Лори Барретт та індонезійської художниці Елісії Едіянто.

Лора Барретт.
«Осінь. Лис»

Елісія Едіянто.
«Спить»

Творче завдання

1. «Чий силует заховався в тіні?».

2. «Хто сховався в плямі?».

Намалюй силует улюбленої тваринки.

За славу і за волю!

Який ударний інструмент використовують козаки? Про що може розповісти танець?

Козаки, як і наші звитяжні герої й героїні, понад усе шанували волю й готові були захищати її зі зброєю в руках.

Козацтво не уявляло свого життя без музики. Козаки співали, танцювали та грали на музичних інструментах — бандурі, кобзі, бубні, сурмі.

[Марфа Тимченко. «Засвіт встали козаченьки»]

Український бойовий танець
«Запорожці».

Про що тобі «розповіли» рухи
танцівників?

Тáнець — це музичний твір, під який танцюють.

Звуки якого музичного інструмента ти почув / почула на початку танцю, та який інструмент був солістом протягом всього танцю? Який у нього голос? [Литаври]

Пограй на віртуальних барабанах. Чи нагадує звук барабана звук литаврів?

Розучи пісню **«За славу і за волю!»** (музика *Анни Олєйнікової*, слова *Леоніда Ржепецького*) в характері.

За бажанням у вільний час переглянь мультфільм «Козаки. Навколо Світу. Америка».

Створи власні литаври та музикуй! Поклади перед собою 2 пластикових відра або 2 миски, візьми 2 палички або олівці й використовуй їх як барабанні палички. Вигадай ритм і стукай по відрах.

За славу і за волю!

**Чи знаєш ти, яке свято до нас
наближається? Свято наших героїв
і героїнь — захисників і захисниць України!**

Багато сучасних митців і мисткинь присвячують свої твори нашим мужнім захисникам і захисницям.

Чи доводилось тобі бачити такі твори? Що ти відчував / відчувала, переглядаючи такі художні твори?

Олеся Вакулєнко.
«Дякуємо нашим
янголам-охоронцям!»

Нікіта Тітов.
«Дякую захисникам
України!»

Беата Куркуль.
«Татова донька»

Українські захисниці
стали героїнями
японського аніме

Роздивись уважно твори. Про що вони нам говорять? Які емоції ти відчуваєш, переглядаючи їх?

1

2

3

4

Творче завдання

Створи вітальну листівку захисникам і захисницям України.

У доброму колі мистецтва

Які народні танці тобі відомі? Як танцюють козачок, а як польку? Що означає назва танцю полька? Що таке темп?

У кожного народу є свої улюблені танці. Згадай, з яким українським народним танцем ти знайомився / знайомилась в 1 класі. Ще одним улюбленим танцем українців є **козачок**. Цей танець виконується в швидкому темпі парами. А в Чехії улюбленим танцем є **полька**. Його назва означає «половинний крок». Він виконується у швидкому темпі парами по колу.

[Козачок]

[Полька]

Український народний танець
«Козачок з бубнами».
Чеський танець «Полька».

У якому темпі виконувались танці? Які рухи використовують танцівники та танцівниці? Виконай танцювальні рухи, які тобі сподобались, під музику. Визнач темп танців. Скористайся словами-підказками:

ПОМІРНИЙ

ШВИДКИЙ

ПОВІЛЬНИЙ

ДУЖЕ ШВИДКИЙ

Темп — це швидкість виконання музичного твору.

Який музичний інструмент використовували виконавці, танцюючи козачок?

[Бубон]

Вигадай ритм і простукай його на бубні.

Пограй з однокласниками та однокласницями у гру «Оркестр». Оберіть музичні інструменти для супроводу козачка. Виконайте його під музику.

Виконай пісню **«За славу і за волю!»** (музика Анни Олейнікової, слова Леоніда Ржепецького) в характері.

За бажанням проведи дослідження. Наповни повітряну кульку невеликою кількістю рису або вермішелі. Потім надуй кульку та струси. Який звук утворився? Спробуй пограти на своєму музичному інструменті.

У доброму колі мистецтва

Від чого у тебе поліпшується настрій? Чи може мистецтво впливати на настрій? А колір?

Сьогодні подорож мистецькими стежками привела нас до іншого міста. Його назва — **Живопис**.

Зверни увагу і поміркуй: чому ці роботи такі різні? Вони виконані різними матеріалами!

Андрій Чуєв.
«Ретровагон», акварель

Ганс Гофман.
«Руда білка», гуаш

Кіріак Костанді. «Краєвид з галявиною», олійні фарби

Андрій Чуєв. «Мотанка», акрилові фарби

Який настрій, які емоції викликає у тебе кожна з цих робіт?

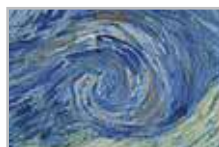
Якими фарбами доводилось працювати тобі?

Секрет третій! Художникам / художницям-графікам створювати картини допомагають різноманітні лінії, штрихи, плями та крапки. А у художників / художниць-живописців є різні мазки.

Мазок
«сонечко»

Мазок
«хвилька»

Вінсент Ван Гог. «Зоряна ніч»

А яким буде мазок «травка» чи «дощик»?

Вінсент Ван Гог.
«Валуни та дуб»

Вінсент Ван Гог.
«Пшеничне поле у дощ»

Творче завдання

Намалюй осінній день, використовуючи різноманітні мазки.

Яскраві настрої

Як музика впливає на настрій? За допомогою яких засобів музичної виразності?

Ти помічав / помічала, що музика може змінювати настрій? Люди здавна звернули увагу на цю особливість. Спробуймо відчутти цю зміну настрою завдяки пісням: **колисковій** — заспокійливій і мрійливій та **жартівливій** — веселій й запальній.

1. Литовська колискова.
2. Українська колискова «Котику сіренький».
3. Українська жартівлива пісня «Грицю, Грицю, до роботи».

1.

2.

3.

Марія Примаченко.
«Лежень ліг під яблуню»

Катерина Дудник.
«Рудий кіт на місяці»

Який характер пісень? Який настрій вони викликали у тебе? У якому темпі звучала музика? Що можна робити під цю музику? У яких кольорах її можна уявити? Які з картин співзвучні пісням, які ти послухав / послухала?

Пісню можна виконувати **голосом** і на **музичному інструменті**.

Обери слова, які відображають настрій пісень. Скористайся словами-підказками:

ЗАДУМЛИВИЙ

РАДІСНИЙ

МРІЙЛИВИЙ

ЖАРТІВЛИВИЙ

ГРАЙЛИВИЙ

ТРИВОЖНИЙ

ВЕСЕЛИЙ

СУМНИЙ

ЖАЛІСНИЙ

СВЯТКОВИЙ

Пограй у гру «Ритмічні стаканчики»!

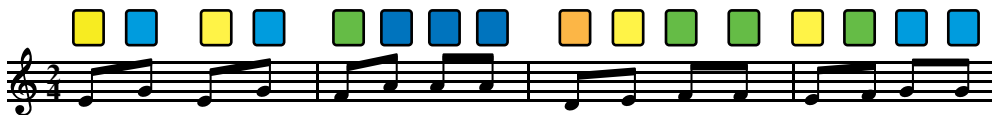
Слухай пісню, вигадуй ритмічні рухи й виконуй їх зі стаканчиками.

Розучи українську народну жартівливу пісню **«Грицю, Грицю, до роботи»**.

Музикуймо! Програємо мелодію на різних музичних інструментах: чайм-барах, металофоні, віртуальному піаніно, дзвіночках, бумвокерсах!

Гри - цю, Гри - цю, до ро - бо - ти! В Гри - ця пор - ва - ні чо - бо - ти.

Перевіряємо себе, граючись.

Яскраві настрої

Подивись навколо! Скільки кольорів тебе оточує? А що було б, якби кольори зникли? Яким би ми бачили світ?

Ми живемо в оточенні кольорів. Вони можуть бути яскравими чи тьманими, темними або світлими. Але у кольорів є теж свій секрет!

Секрет четвертий! Всі кольори поділяються на хроматичні (кóлірні) та ахроматичні (безкóлірні).

Хроматічні кольори — це жовтий, оранжевий, червоний, блакитний, синій, фіолетовий, коричневий тощо. ● ● ● ● ● ● ●

Род Чарльзворт.
«Опівнічне світло,
літнє сонцестояння»

Ахроматичні кольори — чорний, білий та сірий кольори. ● ● ●

Цзен Хоус.
«Гори і ріки»

Чи доводилось тобі спостерігати такі кольори у природі та повсякденному житті? Пригадай!

А так зображають небо на художніх полотнах.

Сергій Шишко.
«Дніпровський краєвид»

Володимир Козюк.
«Перед грозою»

Творче завдання

«Який колір у неба?» Поділи аркуш паперу навпіл. На одній частині аркуша намалюй яскраве небо, а на іншому — похмуре. Які кольори ти використаєш для своєї роботи?

У веселому світі тварин

Як музика може передати рух тварин?

Що таке програмна музика?

Як ти вважаєш, чи може музика передавати рух? Якщо композитор чи композиторка хочуть розповісти нам про швидкі стрибки тваринок, політ метелика, накрапання дощук, рух машини, то якою буде створена ним чи нею музика?

1. Людмила Шукайло. «Кіт та мишка».
2. Павло Захаров. «Пташиний базар».
3. Микола Сільванський. «Пташка і кицька».

1.

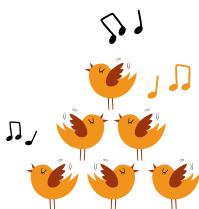
2.

3.

Поглянь на ілюстрації та знайди героїв музичних п'єс. На якому інструменті виконувалися ці твори?

Програ́мна музика — це інструментальна музика, що створена на певний сюжет або має словесну програму.

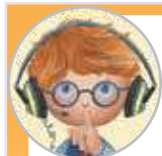

Пограйте з однокласниками й однокласницями на елементарних музичних інструментах:

зобразіть рух слоненяти та мишеняти, стрибки кенгуру й білочки, рух хвиль і краплі дощу. Створіть музичні картини, поступово змінюючи темп «Дощик накрапає», «Гроза», «Буря на морі».

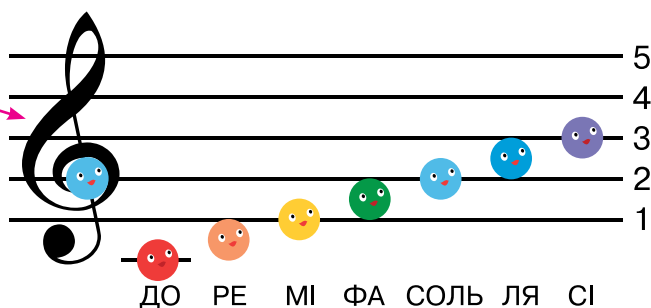

Розучи пісню **«У дзбаночку молочко»** (музика Василя Верховинця, слова Олени Пчілки).

Секрет третій! Скрипковий ключ розташований на початку нотного стану, а його внутрішній завиток тримається за другу лінійку — будиночок нотки **СОЛЬ**. Тому його також називають **КЛЮЧЕМ СОЛЬ**.

Скрипковий
ключ

У веселому світі тварин

**Чи відома тобі назва міста,
де мешкають митці, які створюють свої
роботи не фарбами й олівцями?**

Ще одне місто чарівної країни Образотворче мистецтво називається **Скульптура**. Роботи мешканців цього міста — скульпторок і скульпторів — прикрашають вулиці та площі наших міст і селищ, парки та сквери, зберігаються в музеях різних країн і милують око на поличках в наших кімнатах.

У скульпторів / скульпторок також є свої матеріали, з якими вони працюють. Це камінь, дерево, глина, метал і навіть сніг, пісок і лід.

Перрі Ланкастер.
«Кішки»

Франсуа Помпон.
«Пантера»

Арту́ро Ді Моді́ка.
«Бик, що атакує»

Васи́ль Оме́лянєнко.
«Лев»

Подивись, як відрізняються скульптури, створені з різних матеріалів.

А чим відрізняються скульптури від зображень, над якими працювали живописці й графіки?

Як ти вважаєш, які зображення створені художником / художницею, а які — скульптором / скульпторкою?

Роза Боне́р.
«Мартін, тер'єр»

Вілья́м Броді́.
Фонтан Грейфраєрс Боббі

Генрієтта Роннер-Кніп.
«Материнська втіха»

Тетяна Штикало.
«Одеський котик»

Секрет п'ятий! Скульптури, на відміну від графічних і живописних творів, мають об'єм.

Об'ємними є предмети або роботи, які можна подивитись з різних боків, потримати у руках або просто торкнутись, щоб відчувти поверхню.

Для обробки м'яких, пластичних матеріалів (пластилін, глина) скульптор використовує **стеки**.

Стéка — інструмент скульптора / скульпторки у формі палички, який використовують для ліплення з глини, пластиліну, воску та інших подібних матеріалів.

Творче завдання

«Тваринка, яку я люблю». Зліпи з пластиліну улюблену тваринку.

Неочікувані зустрічі

Що таке мультфільм-опера? Які музичні номери складають мультфільм-оперу?

Мультфільм може перетворитися на маленьку оперу. У ній тоді будуть музичні номери, які виконують і солісти або солістки, і хор. Згадай особливості таких номерів.

Переглянемо ляльковий мультфільм про курча в клітиночку, яке не хотіло ні з ким дружити, бо всі решта були не такі, як воно.

Мультфільм «Курча в клітиночку» (музика Володимира Шаповаленка, слова Емми Мошковської):

1. «Хор курчаток». 2. «Пісня Курчати в клітиночку». 3. «Фінальний хор курчаток».

1.

2.

3.

Якими музичними засобами композитор передав характери героїв мультфільму? Чи можна цей мультфільм назвати оперою? Чому? Що зрозуміло Курчатко в клітиночку?

Пограймо у «Фруктово-овочеві ритми»!

Дивіться на зображення фрукта або овоча, називайте його по складах з плесканням у долоні. За другим разом плескайте в долоні, не промовляючи його назву вголос.

ре - дис	по - лу - ни - ця	виш - ня	ба - нан	о - гір - ки

Виконайте пісню **«У дзбаночку молочко»** (музика Василя Верховинця, слова Олени Пчілки) у ролях.

За бажанням переглянь мультфільм «Казки магічного міста: дерево бажань». Уяви, якою могла б бути музика в оперній виставі. Що ти додав би / додала б у мультфільм, щоб він перетворився на оперу?

Неочікувані зустрічі

Чи завжди роботи скульпторів і скульпторок можна роздивитись із різних боків? Які ще роботи вони створюють?

Скульптори та скульпторки можуть виготовити не тільки пам'ятники чи вироби, якими можна прикрасити поличку вдома. Чи знаєш ти, що таке рельєф?

Рельєф — вид скульптури, у якому об'ємне зображення лише частково виступає над площиною.

Подивись на рельєф, який створено в Єгипті, і порівняй з пам'ятником котові Пантелеймону, встановленому у Києві. Чим вони різняться?

Рельєф. Стародавній Єгипет

Богдан Мазур. «Пам'ятник котові Пантелеймону»

Рельєфи із зображеннями тварин ми можемо побачити і в музеях, і на вулицях міст. Наприклад, левів на дверях або птахів на стінах.

Рельєфи на стіні обласного краєзнавчого музею у м. Кропивницький

Це можуть бути фантастичні істоти або реальні риби, тварини чи птахи.

Творче завдання

«На морському дні» або «Про що співає пташка?». Створи рельєф із пластиліну.

Де живе мистецтво?

**Яка музика є інструментальною?
Які танцювальні номери
можна побачити в балеті?**

Відвідаймо театр! Згадай, що таке балет. У балеті кожен танець є характеристикою дійових осіб або відображенням подій літературного сюжету.

Пам'ятаєш казку про Піноккіо, ляльку, яку змайстрував талановитий різьбяр по дереву Джепетто? Він так мріяв, щоб лялька ожила, що одного разу його бажання здійснилося...

Балет «Пригоди Піноккіо» (музика *Юрія Шевченка* за мотивами однойменної казки *Карло Коллоді*):
«Галоп». «Лялькар Джеппетто».

Балет «Пригоди Піноккіо»
на сцені Національної опери України

Секрет четвертий! За кількістю учасників і учасниць танці в балеті поділяються на **сольні**, **парні** та **групові**.

Як музика передала характер героїв і героїнь балетної вистави?

За бажанням переглянь мультфільм «Пригоди Піноккіо», створений майже 40 років тому. Що треба зробити, щоб перетворити цей мультфільм на мультфільм-балет або мультфільм-оперу?

Розучи пісню **«Траляляй»** (музика *Анни Улицької*, слова *Анатолія Качана*) у відповідному настрої.

Уяви себе композитором або композиторкою. Якою мелодією ти озвучив би / озвучила б портрет Піноккіо? Обери музичний інструмент і зіграй на ньому свою мелодію.

Де живе мистецтво?

Як ти вважаєш, як називається місто, де живуть майстри, що будують різноманітні, іноді чарівні будинки, споруди, в яких ти живеш, навчаєшся, слухаєш музику та дивишся вистави?

Наступне місто називається **Архітектура**. Мешканці цього міста завжди заклопотані. Вони зберігають й піклуються про давні будинки, проєктують і будують нові.

Визнач за виглядом будинку його призначення: для життя, навчання чи розваг. Як ти це з'ясував / з'ясувала?

Архітектура — мистецтво проектування та будування.

Архіте́ктор / архіте́кторка — людина, яка займається проектуванням будь-яких споруд.

З чого складається будинок? У кожного будинку обов'язково є стіни, дах, вікна, крізь які ми можемо бачити, що відбувається на вулиці; двері, через які ми потрапляємо всередину будинку або виходимо назовні.

Поміркуй, чи буде казковий будинок схожим на ті споруди, що ми бачимо на вулицях своїх населених пунктів? Визнач, де реальний будинок, а де казковий.

Творче завдання

«Будинок, у якому живе казка». В техніці аплікація створи власний казковий будиночок. Вигадай розповідь про його мешканців і мешканок.

Казкові пригоди

Що таке «па» в балеті? Чи легко стати балериною чи танцівником? Як називається взуття балерин?

Які пригоди чекають на Піноккіо? Щоб стати справжньою людиною, Піноккіо має проявити людські якості: хоробрість, відданість і безкорисливість. Як розповісти про це балетною мовою?

Балет «Пригоди Піноккіо» (музика *Юрія Шевченка* за мотивами однойменної казки *Карло Коллоді*):

«Лисиця і Кіт».

«У театрі Мрій».

Па — рухи танцю, які виконує балерина або танцівник.

Рухи яких героїв казки видалися тобі незвичними? Які танці — сольні чи групові — ти переглянув / переглянула?

Згадай, із чого складається балет.

За бажанням переглянь серію «Школа балету» з мультсеріалу «Пригоди лісових друзів». Чи знаєш ти ще якісь мультфільми про балет? Пригадай і поділись з друзями своїми враженнями.

Виконай пісню **«Траляляй»** (музика Анни Улицької, слова *Анатолія Качана*) у відповідному настрої.

За можливості відвідай разом із рідними балетну виставу або переглянь балет в інтернеті. Поділись своїми враженнями з однокласниками і однокласницями.

Казкові пригоди

Чи може місто існувати з одним будиночком? Скільки необхідно побудувати будинків, щоб створити місто? А що ще є у місті?

У світі багато красивих і цікавих міст. Вони дуже відрізняються одне від одного. Бо в різних країнах різні традиції будування, різні уявлення про те, якими мають бути їхні міста.

Прага. Чехія

Амстердам. Нідерланди

Ротенбург. Німеччина

Ліон. Франція

Українські міста також дуже красиві. Їхніми чудовими архітектурними спорудами захоплюються люди з різних країн.

Харків. Україна

Одеса. Україна

Київ. Україна

Чернівці. Україна

Секрет шостий! Якщо подивитися на наші міста, коли заходить сонце, то ми побачимо їх **силуети**.

Творче завдання

«Силует казкового міста». Створи силует казкового міста в техніці аплікація.

Ой, зимонько-зима...

Як музика може створити портрет героя або героїні опери? А як передати їхні переживання? За допомогою яких засобів музичної виразності музика «розповідає» про їхні пригоди?

Сьогодні музика «розкаже» нам зимову казку, яку подарувала дітям українська композиторка **Стефанія Туркевич-Лукіянович**. Опера знайомить з пригодами вівчаря Андрія, який іде до лісу шукати своє зникле ягня. Блукаючи темними хащами, Андрій потрапляє до Куцевої «пастки», де на нього чатують Мороки. Злий дух Куць зачаровує Андрієву сопілку — тепер від її гри все навколо замерзає... Поринемо в казку!

Стефанія Туркевич-Лукіянович. Опера «Куць». «Тема Куця і хор дівчаток» (дні тижня) (пролог).
«Андрій і Куць» (друга дія).

Яким постає Куць? Як музика про це «розповіла»? Як звучали голоси — високо чи низько? У якому регістрі?

Регістр — це висота звучання в музиці.

Які костюми у героїв і героїнь опери? У чому їх особливість? Що незвичного в костюмах хору дівчаток, які символізують дні тижня? Зверни увагу на декорації. Що вони тобі нагадали?

Подивись на зображення музичних інструментів симфонічного оркестру. Поміркуй, який інструмент міг імітувати звучання сопілки в оркестрі.

АРФА

ФАГОТ

СКРИПКА

ЛИТАВРИ

ФЛЕЙТА

Розучи пісню «**Зимові свята**» (музика і слова *Анатолія Салогуба*).

Ой, зимонько-зима...

Чи любиш ти зиму? Чому? Яка зима тобі до вподоби — сонячна чи коли віє завірюха? Чи доводилось тобі розглядати сніжинки?

Цими зимовими прохолодними днями ми помандруємо до міста Декоративне Мистецтво. У цьому місті живуть майстри й майстрині, про яких кажуть, що у них золоті руки.

Як ти вважаєш, коли так кажуть про людину?

Приходить зима — й у повітрі починають кружляти тендітні сніжинки. Спробуй зловити якусь із них! А вона в руці перетвориться на маленьку крапельку води. Але поки сніжинка не розтанула, подивись на неї. Яка ж вона красива! І, уявляєш, усі сніжинки різні!

Подивись, який вигляд мають сніжинки під мікроскопом — приладом, що дає змогу розгледіти дрібні, невидимі для неозброєного ока предмети.

Секрет сьомий! Всі сніжинки **симетричні**. Якщо поділити сніжинку навпіл і подивитись на неї, то ми побачимо, що ліва сторона сніжинки абсолютно однакова з правою.

Пригадай, де ще в природі ми «зустрічаємо» симетрію.

Майстри та майстрині декоративного розпису допоможуть нам створити сніжинки неймовірної краси.

[Андреа Марія Тесла]

[Крістіна Лі]

Чи можуть сніжинки бути саме такими?

Такі зображення народжуються в уяві майстрів і майстринь. А якою буде твоя сніжинка, підкаже твоя власна уява!

Творче завдання

«Диво-квітка» або **«Чарівна сніжинка»**. Створи зображення сніжинки, використовуючи техніку малювання крапочками.

Зимові подорожі

Хто такі колядники?

Які колядки звучать в опері?

Коли Куць зачарував і заморозив Андрія та його сопілку, несподівано у лісі з'явилася ватага колядників. Це був саме Різдвяний вечір! Що ж трапилося далі? Зараз дізнаємося!

Опера «Куць» на сцені
Чернівецької обласної філармонії

Стефанія Туркевич-Лукіянович. Опера «Куць»: Сцена: мороки (Грім Завірюха, Мороз), Куць і Андрій.

Сцена: колядники, Куць, мороки, Марічка, Андрій.

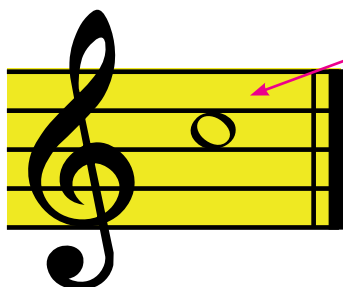

Грім, Завірюха та Мороз — добрі герої казки чи злі? Як про них «розповіла» музика? Чи знайомі тобі колядки, які співали колядники? Чого вчить ця казка? Які музичні номери звучали — сольні, ансамблеві чи хорові?

Секрет п'ятий! Щоб співати високо, нотка **ДО** оселилася на нотоносці над ноткою **СІ**.

Коли вона оселяється високо, її називають «**ДО** другої октави» і записують ось так.

Музикуймо! Згадай щедрівку «Щедрик», яку вивчали в 1 класі. Спробуй програти її на дзвіночках або віртуальному піаніно.

Зроби із паперу сніжинку та приєднай до неї ниточку. Тримай за ниточку сніжинку та дмухай на неї то тихо, то сильно, щоб вона кружляла.

Виконай пісню «**Зимові свята**» (музика і слова *Анатолія Салогуба*) у відповідному настрої.

Зимові подорожі

Разом із зимою приходять до нас зимові свята. Які зимові свята ти знаєш? На яке з них ти чекаєш найбільше?

Разом із зимовими святами до наших осель приходить казка. Для кожного вона своя. У когось ця казка має запах гілочок ялинки та мандаринів, у когось — дідуха, який принесли в дім дорослі, а хтось чекає на казку з янголами.

Мешканці міста **Декоративне мистецтво** — справжні казкарі та казкарки. Їхні вироби зазвичай зачаровують своєю казковою загадковістю.

Олена Козак.
Дзвоник
«Різдвяний Янгол»

Скринька
«Янгол»

Оксана та Борис
Денисевичі.
«Різдвяні Янголи»

Подивись, якими уявляють собі різдвяних янголів майстри кераміки Олена Козак та Оксана і Борис Денисевичі. Всі вони виготовлені з глини.

Майстриня Людмила Гарко свого янгола виготовила із соломи.

А які гарні роботи виходять зі звичайного паперу! Це неповторні **витинанки**.

Людмила Гарко.
«Янгол»

Олеся Вакуленко.
«Тиха ніч,
свята ніч...»

Валерій Любас.
«Різдвяні
сутінки»

Як ти готуєшся до зимових свят? Чим прикрасиш свою ялинку?

Творче завдання

«Різдвяний Янгол». Створи янгола із паперу.

Снігова фантазія

Що таке сюїта?

Зимові казкові подорожі тривають! Найвідоміший казкар Ганс Крістіан Андерсен написав казку «Снігова Королева» про зимові пригоди Кая та Герди, лукаві витівки троля й Снігової Королеви, про силу дружби, яка долає перешкоди на своїй дорозі. Українська композиторка **Жанна Колодуб** створила сюїту за цим сюжетом.

Сюїта — музичний твір, який складається з кількох частин, поєднаних однією темою.

Олексій
Черепанов.
3 ілюстрацій
до казки
«Снігова
Королева»

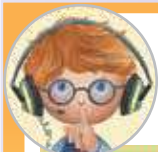

Жанна Колодуб. Сюїта
«Снігова Королева»:
«Троль».
«Герда».

Які засоби музичної виразності передають характери троя та Герди? Вони добрі чи злі? Якими уявляєш їх ти?

Секрет шостий! Дізнайся, які бувають тривалості нот.

1 ціла	2 половинні	4 четвертні	8 восьмих
1 Та-а-а-а	2 Та-а	4 Та	8 Ті
Ціла	Половинна	Четвертна	Восьма

Розучи пісню **«Це зима»** (музика Анни Олейнікової, слова Валентини Бзенко). Простукай на клавісах ритм пісні. Які тривалості нот спостерігалися?

Пограй у легоритми!

Снігова фантазія

Який вигляд у дерев узимку?

А чи схожі дерева на наших вулицях на ті, що зображають у своїх роботах художники та художниці декоративного розпису?

У кожен пору року дерева мають різний вигляд. Навесні вони вдягаються у молоді яскраві листочки. Влітку дерева рятують нас від спеки, прикриваючи буйним зеленим листям. А восени ми милуємось їхнім різнокольоровим вбранням. Та найчарівніші й найказковіші дерева взимку.

Подивись, як зображала казкові зимові дерева українська художниця Марфа Тимченко. Дивлячись на ці роботи, можна сказати, що зима — чарівниця. Чи не так?

«Зимовий пейзаж»

«Різдво»

«Добра
каша зимова»

«Прощання
з зимою»

На що схожі зимові дерева на роботах Марфи Тимченко? Що вони тобі нагадують?

Ти теж можеш створити казкові дерева, як чарівниця Зима і чудова майстриня.

Яким ти уявляєш своє зимове казкове дерево? Які кольори обереш для його зображення?

Творче завдання

«Зимове диво-дерево». Уяви та створи незвичайне казкове зимове дерево.

Новорічні свята та розваги

Сюїта — це вокальний чи інструментальний твір? Як музика може передати зміни в характері героїв або героїнь музичних казок?

Герої і героїні казок оживають в музиці! Як музика «розповіла» про Снігову Королеву? Яка вона? А як музика передала зміну характеру Кая? Казка триває! А з нею й наша подорож.

Сюїта «Снігова Королева».
Афіша Національної філармонії України

Жанна Колодуб. Сюїта
«Снігова Королева»:
«Снігова Королева». «Кай».

Якими музичними засобами композиторка передала характери Снігової Королеви та Кая? Обери слова, що характеризують їхню музику.

МЕЛОДІЯ

ДИНАМІКА

**ВЕСЕЛА
СУМНА**

**ТИХА
ГУЧНА**

ТЕМП

РИТМ

**ПОВІЛЬНИЙ
ШВИДКИЙ**

**РОЗМІРЕНИЙ
УРИВЧАСТИЙ**

Пофантазуй і виконай танець Снігової Королеви.

За бажанням переглянь мультфільм «Крижане серце».

Згадаймо ноти! Пограємо мелодію на металофоні або віртуальному піаніно! Назви ноти, які використані в мелодії. А яку пісню нагадала мелодія?

Гри - цю, Гри - цю, до ро - бо - ти! В Гри - ця пор - ва - ні чо - бо - ти.

Уяви себе композитором / композиторкою. Зіграй на металофоні музику завірюхи-віхоли.

Виконай пісню **«Це зима»** (музика *Анни Олєйнікової*, слова *Валентини Бзенко*) у відповідному настрої.

Розучи щедрівку **«Ой сивая тая зозуленька»**.

Пригадайте, коли співають колядки та щедрівки. Розкажіть про ці свята.

Новорічні свята та розваги

Чи любиш ти зиму? В які ігри ти граєш з друзями та подругами взимку?

Зима прийшла до нас не тільки з морозом, пухнастим снігом і казковими деревами, а й із зимовими розвагами!

Уважно роздивися художні твори. Які зимові ігри зобразили художники на картинах? Подивись на одяг людей. Чи можемо ми сказати, що в цих роботах зображені наші сучасники? Чому?

Андре Анрі Даргелас. «Сани»

Генрі Сандхем.
«Катання на ковзанах»

Томас Смайт.
«Бій у сніжки»

Розглядаючи роботи, зверни увагу на те, що відбувається на них: зображені на них люди стоять чи рухаються?

Секрет восьмий! Щоб передати рух людей у своїх роботах, художники та художниці використовують такі прийоми — нахил тулуба, згин руки у лікті, згин ноги у коліні тощо.

Надія Дойчева-Бут.

Ілюстрація до книжки «Подорож Україною»

Чи відрізняється ілюстрація Надії Дойчевої-Бут від робіт художників, що їх розміщено на попередній сторінці? Чим?

Творче завдання

«Зимові розваги». Намалюй ігри, в які ти граєш з друзями та подругами взимку.

Незабутні зустрічі з героями та героїнями казок

За допомогою яких музичних засобів композитори передають характер злих і добрих героїв і героїнь?

Які казки ти любиш читати? А чи буває, що іноді ти так захоплюєшся читанням казок, що їхні герої й героїні стають твоїми друзями? Казкові персонажі можуть ожити й у музиці!

Послухаймо музику та відчуймо, які з них — добрі чи злі — до нас завітали.

Тетяна Ростимашенко. «Чаклун».
Едвард Гріг. «У печері гірського короля».

Якими ти уявив / уявила казкових мешканців печери гірського короля? Як вони рухаються? У якому темпі звучали п'єси?

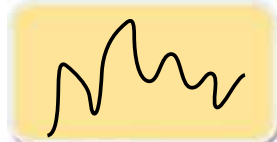

За допомогою хусточок або стрічок пластично відтворіть рухи казкових героїв.

Подивись на малюнок і порівняй мелодії творів із лініями. Як рухалась мелодія?

Переглянь мультфільм «У печері гірського короля» та фрагмент мультфільму «Троль» (Перша поява принца Хряща).

Як художники зобразили мешканців печери — гірського короля і тролів? Чи змінювався темп музики — він пришвидчувався чи уповільнювався?

Розучи пісню *Наталії Май* «**Пісня про гномика**» у відповідному настрої.

Пограйте в парах у ритмічне лото! Створіть ритми за допомогою легоцеглинок (довгі та короткі звуки). Проплескайте ритми.

Незабутні зустрічі з героями та героїнями казок

Видатний американський письменник

Ернест Гемінгвей казав:

«Нема друга відданішого за книгу».

А що означає улюблена книжка для тебе?

Сьогодні розпочинається наша подорож країною Казок. Вона — дивовижна! В ній живуть різні мешканці — красиві й не дуже, працюючі й ледачі, добрі та злі. В українських казках ми зустрічаємо сильних та мужніх хлопців і чоловіків, які завжди прийдуть на допомогу.

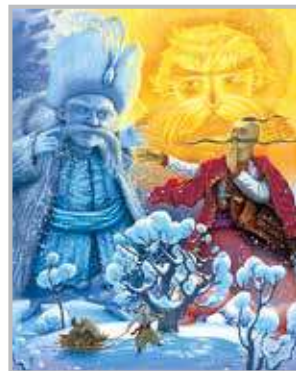
Пригадай свої улюблені казки. Які персонажі в них добрі? Як ти зрозумів / зрозуміла, що це добрі персонажі?

Іван Сулима. Ілюстрація до казки «Котигорошко»

Але є у казках і злі персонажі, які бувають невихованими, а іноді навіть небезпечними.

Інокентій Коршунов.
Ілюстрація до казки
«Сонце, Мороз і Вітер»

Гюстав Доре. Ілюстрація
до казки Шарля Перро
«Хлопчик-Мізинчик»

Джафар
з мультиплікаційного
фільму «Аладдін»

Згадай казку «Хлопчик-Мізинчик» чи «Аладдін». Кого зі злих персонажів там можна побачити?

Коли художники-ілюстратори та художниці-ілюстраторки або мультиплікатори та мультиплікаторки створюють таких персонажів, то вони ретельно не тільки промальовують образ, а й добирають певні кольори.

Творче завдання

«Добрий літературний герой». Намалюй доброго героя твоєї улюбленої казки.

Казкове обличчя мистецтва

**Як одягнені балерини? Чи може балет
«розповісти» казку? За допомогою чого?
Чи можуть артистами й артистками
балету бути діти?**

Балетна вистава така цікава! Перегляньмо фрагменти із казкового балету «Дюймовочка». Музика й артисти / артистки балету розкажуть тобі про незвичайні та захопливі пригоди маленької дівчинки, народженої з прекрасної квітки.

Балет «Дюймовочка» на сцені Одеського національного театру опери та балету

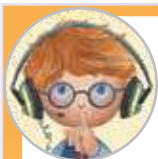
Юхим Русинов. Фрагменти з балету «Дюймовочка».

Про що «розповіла» музика? Як музика передає настрій героїв і героїнь цієї казки? Які танці — сольні, ансамблеві чи групові — ти побачив / побачила у цій виставі?

Балет — це музична вистава, у якій думки та почуття передаються за допомогою танцю.

Секрет сьомий! Балетна пачка — це пишна коротка багатошарова спідниця для танцівниць, яку використовують у балеті.

Балетна пачка

Пуанти

Виконай пісню *Наталії Май* «**Пісня про гномика**» з рухами.

Пограйте в групах у гру «Незвичні звуки». Наберіть воду у склянки, додайте кольорової фарби. Дмухайте у трубочки та створюйте ритмічну мелодію! Інша група може створювати незвичні звуки за допомогою шурхотіння папером.

Казкове обличчя мистецтва

**Чи знаєш ти казки, де головною героїнею
є дівчинка чи жінка?
Які казкові героїні тобі відомі?**

У казках поруч із героями є
чарівні, мудрі і красиві героїні.
Своїм добрим серцем вони
вміють творити дива.

Ганна Осадко. Ілюстрація до книжки
Ольги Купріян «Муркиця заблудилась»

Подивись уважно на ілюстрацію Ганни Осадко до книги Ольги Купріян «Муркиця заблудилась», подану на попередній сторінці. Що використовувала художниця, щоб створити таку яскраву ілюстрацію? Це пластилін! Матеріал дуже незвичний для ілюстрації.

Ти вже знаєш, що герої казок можуть бути добрими та злими. На жаль, і жіночі казкові персонажі також бувають злими. Подивись, як їх зображують.

Чи відрізняється образ Снігової Королеви у зображенні художника Владислава Єрка від образу Мачухи з мультфільму «Білосніжка та семеро гномів»?

Зверни увагу на вираз обличчя мачухи. Які емоції ти можеш побачити на ньому?

Які кольори для одягу мачухи обрали художники-мультіплікатори? Як ти гадаєш, чому?

Творче завдання

«Добра або зла героїня казки». Створи образ доброї або злої героїні казки у техніці ліплення з пластиліну.

Незвичайні перетворення

Що таке мюзикл? У мюзиклі співають чи танцюють? Чи бувають казкові мюзикли? Чим вони відрізняються від балету?

Мюзикл може бути театральною виставою й музичним фільмом або мультфільмом. У ньому є пісні, танці, діалоги.

Мюзикл «Красуня і Чудовисько» — це казка про добро, яке завжди перемагає!

Мюзикл — музична театральна вистава або музичний фільм чи мультфільм.

Мюзикл «Красуня і Чудовисько» на сцені
Дніпровського академічного театру опери та балету

Анна Сегал. Мюзикл «Красуня і Чудовисько»:
«Красуня». «Чудовисько і Троянда».

Якими музичними засобами композиторка передала характери Красуні й Чудовиська? Вибери слова, які відображають настрій музики.

РАДІСНИЙ

ГРАЙЛИВИЙ

ЗАДУМЛИВИЙ

СВЯТКОВИЙ

ЖАЛІСНИЙ

МРІЙЛИВИЙ

ТРИВОЖНИЙ

ВЕСЕЛИЙ

СУМНИЙ

ЗАДУМЛИВИЙ

МЮЗИКЛ

Музика

Танець

Діалоги

Спів

Костюми

Декорації

Переглянь мюзикл-мультфільм або мюзикл-фільм «Красуня й Чудовисько».

Розучи українську народну пісню «Ой на горі жито, сидить зайчик» з рухами.

Незвичайні перетворення

А чи у всіх казках головними героями є люди? Чи є серед таких казок твої улюблені? Про кого вони?

Казка — це диво. Часто її головні герої та героїні є тваринами, котрі поводяться, як люди, — розмовляють, товаришують, сваряться.

Пригадай казки, де головними героями / героїнями є тварини. Чи подобаються вони тобі? Який у них характер?

Казки, в яких головними дійовими особами є тварини, — це найдавніші казки. Їх героям — диким звірам: лисицям, вовкам, ведмедям, зайцям та іншим тваринам — притаманні людські риси. Вони добрі та розумні, злі чи сварливі, хитрі й замріяні.

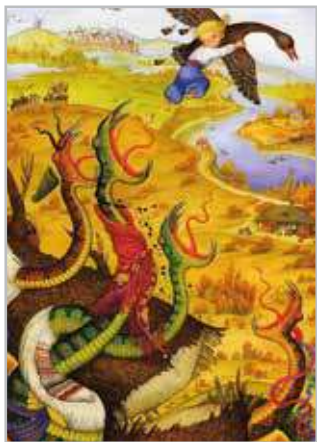

Любов Єрьоміна. Ілюстрація до казки «Колобок»

Гортаючи сторінки книжок, розглядаючи ілюстрації, зверни увагу на те, у що вдягнені тваринки. Одяг казкових героїв може розказати про те, який народ створив цю казку.

Подивись уважно на ілюстрацію Любові Єрьоміної до казки «Колобок» на попередній сторінці. У що вдягнений ведмідь? Якому народу належить ця казка?

Катерина Штанко.
Ілюстрація до казки
«Івасик-телесик»

Інокентій Коршунов.
Ілюстрація до «Казок
Лірника Сашка»

Подивись уважно на роботи художників і художниць. Як вони змальовують злих персонажів? Які кольори для цього добирають? Зверни увагу на очі, зуби. Які вони?

Творче завдання

«Добра тваринка — улюблений персонаж». Створи ілюстрацію до улюбленої казки.
У вільну годину подивися мультфільм «Котик та Півник».

Мистецька прогулянка країною мультфільмів

**Як музика передає характер персонажів
мультфільмів? Чи може мультфільм
існувати без музики?**

У мультфільмах завжди звучить музика! Композитор чи композиторка пише музичний супровід до мультфільму, а інколи диригує оркестром під час звукозапису. Музика допомагає глядачам і глядачкам налаштуватися на перегляд, передати події, зрозуміти характери казкових персонажів. А який мультфільм твій улюблений? У ньому звучить музика?

Мультфільм «Капітошка».

Мультфільм «Качині історії».

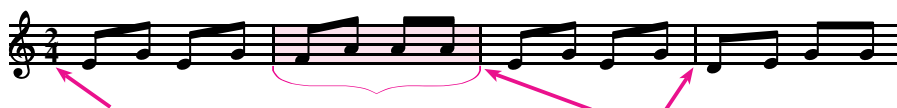
Як композитор передав характер Капітошки? Чи здогадався / здогадалась ти, у які пригоди потрапляли каченята? Чи виникло у тебе бажання переглянути ці мультфільми?

Секрет восьмий! Тактова риска — вертикальна риска, що розділяє ноти на такти.

Такт — відстань між сильними долями у музиці. Такт починається із сильної долі.

Розмір такту позначають на початку твору після скрипкового ключа.

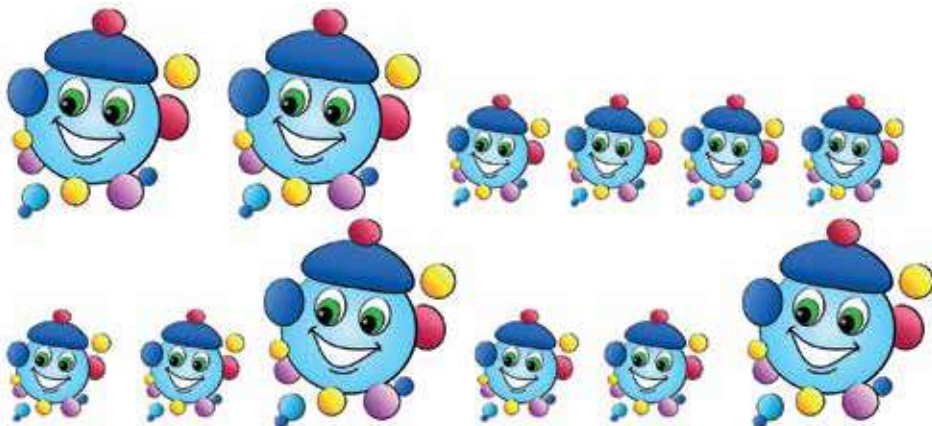
Розмір такту

Такт

Тактова риска

Пограй з Капітошкою у гру «Веселі ритми»!
Плескай у долоні!

Виконай українську народну пісню **«Ой на горі жито, сидить зайчик»** з відповідними рухами.

Мистецька прогулянка країною мультфільмів

**Які мультфільми тобі подобаються?
Які герої й героїні цих мультфільмів твої
найулюбленіші?**

Мультфільми... Вони можуть бути радісними, а іноді сумними, розповідати про справжніх друзів і казкових персонажів. Мультиплікація — це завжди загадковий, таємничий світ!

Чи знаєш ти, який вигляд мали герої й героїні, коли мультфільми тільки починали знімати?

Подивися на Микиту Кожум'яку в першому мультиплікаційному фільмі. Чи схожий він на героя сучасного мультфільму?

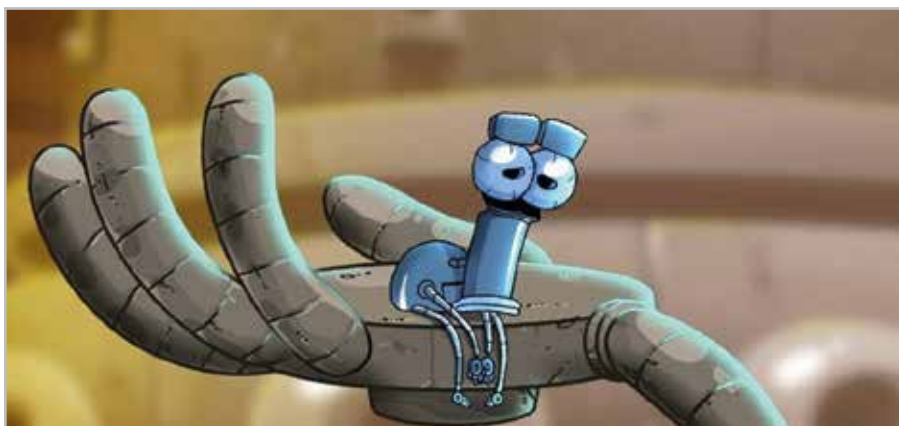
Кадр із мультиплікаційного фільму «Микита Кожум'яка» (1965)

Кадр із мультиплікаційного фільму «Микита Кожум'яка» (2016)

У 2020 році українські глядачі побачили мультиплікаційний фільм «Віктор_Робот». Це історія про далеке майбутнє, в якому дівчинка Віка разом з помічником — крихітним роботом Віктором — вирушає на пошуки свого дідуся.

Кадр із мультиплікаційного фільму
«Віктор_Робот»

Чи дивився / дивилась ти цей мультфільм? Як ти уявляєш собі робота, що допомагатиме тобі? Чи схожий він на робота Віктора? Які мультиплікаційні фільми про роботів ти знаєш?

Творче завдання

«Робот, яким я собі його уявляю». Створи власного робота (техніка на вибір).

У країні Фантазії

Як розпізнати музичний розмір? Які музичні розміри існують? Який вигляд вони мають?

Країна Фантазія чекає на тебе! Там відбуваються казкові події та пригоди. Тварини можуть розмовляти, співати, грати на музичних інструментах. Іноді за казками про звірів і птахів створюються музичні твори. Український композитор **Кирило Стеценко** написав оперу про Котика, Півника і Лисичку, де звучать народні мелодії.

Кирило Стеценко. Опера «Лисичка, Котик і Півник» 1. «Пісня Котика». 2. «Пісня Лисички». 3. «Пісня Півника».

1.

2.

3.

Як музика опери передає казкові події? Розкажи про свої враження. Пісня якого героя або героїні тобі найбільше сподобалася? Чому?

У вільний час переглянь мультфільм «Лисичка, Котик і Півник». На якому музичному інструменті грав Котик? Як звучить цей інструмент? Що тобі відомо про нього?

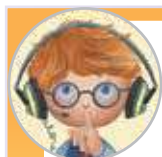
[Скрипка]

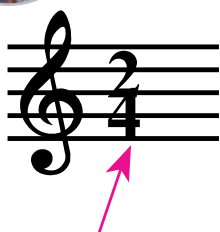
Розучи пісню **«Нехочуха»** (музика і слова Назара Савка) в характері.

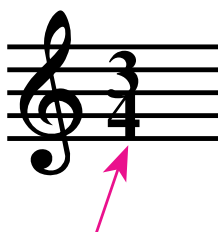
За бажанням у вільний час прочитай українську народну казку «Лисичка, Котик і Півник».

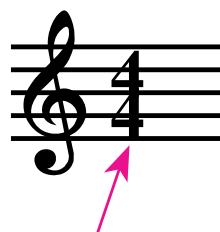
Секрет дев'ятий! Музичний розмір може мати ось такий вигляд:

Дві чверті

Три чверті

Чотири чверті

Верхня цифра вказує кількість долей у такті, а нижня — тривалість долей, що складають такт.

У країні Фантазії

Чи доводилось тобі бувати в країні Фантазії? Які там ростуть дерева, які квіти квітнуть?

Сьогодні ми відвідаємо країну Фантазію. Уяви, що ти гуляєш фантастичними полями та лісами, де ростуть чудернацькі рослини, розквітають дивовижні квіти.

Федір Панко.
«Калина та соняхи»

Василь Соколенко.
«Зозуля в квітах»

Ці квіти намалювали майстри із селища Петриківка, що на Дніпропетровщині.

Чи можна побачити такі квіти на полях чи клумбах, у садах чи парках? Як ти вважаєш, звідки на роботах митців з'явилися ці дивовижні рослини?

Віктор Раковський.
«Світове дерево»

Володимир Райченко.
«Вдячність»

Це твори майстрів самчиківського розпису, який зародився у селі Самчики, що на Хмельниччині.

Які емоції ти відчуваєш, коли дивишся роботи з чарівними квітами?

Якими ти уявляєш фантастичні квіти?

Творче завдання

«Чарівні квіти». Намалюй казкові квіти такими, якими ти їх собі уявляєш.

Як можна змінити світ?

Що таке регістр? У яких регістрах може звучати музика? Чи можуть музичні інструменти передавати «голос» тварин?

Композитори й композиторки можуть передавати музикою голос тваринок. Голоси різняться за висотою звучання. Вони можуть бути високими, середніми та низькими. Відвідаймо музичний зоопарк! Будемо спостерігати та слухати голоси фантастичних тваринок! А як уявляєш ти цей зоопарк?

Регістр — це частина діапазону музичного інструмента або голосу людини, що має певне звукове забарвлення.

Каміль Сен-Санс. Сюїта «Карнавал тварин»:
«Персонажі з довгими вухами».
«Королівський марш Лева».

Чи можна було за музичними звуками здогадатися, яка тваринка є персонажем з довгими вухами? У якому регістрі звучать прослухані твори? Знайди на ілюстрації, поданій на попередній сторінці, тварин, які зустрілись тобі в музичних творах. Передай рухами їхню ходу.

Фанфари — музичні фрази урочистого або войовничого характеру.

Пограй з однокласниками та однокласницями у гру «Оркестр». Оберіть музичні інструменти для супроводу «Королівського маршу Лева». Виконай його під музику.

Виконай пісню **«Нехочуха»** (музика і слова *Назара Савка*) в характері.

Перевіряємо себе, граючись.

Як можна змінити світ?

Яких тварин ти знаєш?

**Чи може уява художника або художниці
створити казкових тварин?**

Наша подорож до країни
Фантазії триває.

Колись в Україні жила
художниця, картини якої
були зовсім не схожі на
роботи інших митців. Звали
її **Марія Примаченко**.

Марія Примаченко.

«Дика видра
пташку схопила»

«Дикий бик і ворон —
це тварини-друзі»

Її твори дуже казкові, а персонажі — загад-
кові тварини та птахи.

Подивись уважно на роботи Марії Примаченко.
Чи схожі ці тварини на тих, які живуть у природі?

Такими побачила цих тварин Марія Оксентіївна Примаченко. А ще в неї є картини, де живуть тварини, створені тільки її уявою.

Марія Примаченко.
«Мавпа їде на чотириголовому звірі»

Чи доводилось тобі бачити таких тварин і птахів у природі або в зоопарку? Який настрій, які емоції викликає в тебе кожна з цих робіт?

Чи можна змінити свій власний світ, вигадавши не тільки чудернацькі рослини, а й тварин?

Творче завдання

Намалюй тварину, яку тобі допоможе створити твоя фантазія та техніка на твій вибір. Вигадай ім'я для своєї тваринки та історію її життя.

Перевіряємо себе, граючись.

Диво природної краси

**Як музика передає зміни в природі?
За допомогою яких засобів музичної
виразності? Який тембр у інструментів?**

Пам'ятаєш, що таке мелодія? Мелодія — це не просто набір звуків! Мелодія може рухатися вгору й вниз, звучати гучно чи тихо, швидко чи повільно. За її допомогою композитори та композиторки виражають свої думки та почуття. Чи можливо почути мелодію ранку або вечора?

[Ольга Дарчук. «Весна в горах»]

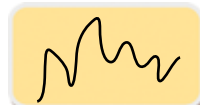

Едвард Гріг. «Ранок».

Якщо ти був би / була б художником / художницею, якими кольорами зобразив би / зобразила б ранок? За другим слуханням п'єси «Ранок» покажи рукою рух мелодії. Подивись на малюнок і порівняй мелодії творів із лініями, обери, як рухалась мелодія.

Простеж, як розвивається мелодія п'єси «Ранок». Її виконують по черзі флейта, гобой, скрипки, валторна. Який тембр у цих інструментів?

[Флейта]

[Валторна]

[Гобой]

[Скрипка]

Тембр — особливість звучання музичного інструмента або голосу людини.

Розучи пісню Наталії Май «Промінчик».

Музикуймо! Пограймо мелодію твору «Ранок» на музичних інструментах!

Диво природної краси

Як намалювати безкраї простори нашої рідної України? Що треба знати, щоб твої роботи виглядали реалістичними? Які секрети приховують художники та художниці?

Наша Україна дуже красива й різноманітна. У нас є ріки й моря, степи і гори, міста та села. У всі часи українські художники і художниці захоплювалися красою природи, милувалися величиною міст і затишком сіл.

[Сергій Васильківський. «Весняний день в Україні»]

Але, щоб намалювати цю красу, треба знати певні правила.

Секрет дев'ятий! Художник або художниця завжди починає створювати будь-яке зображення із знаходження лінії горизонту.

Лінія горизонту — уявна лінія, що при зображенні відокремлює небо від землі.

[Сергій Шишко. «Дніпровський краєвид»]

Червоною лінією ми визначили на роботі Сергія Шишка лінію горизонту.

Відкриття двадцять друге

Розглянь уважно роботи художників. Зверни увагу, що всі предмети (дерева, кущі, хати тощо), які розташовані ближче до нас, на картинах розміщені нижче та виглядають більшими. Чим віддаленіше предмети, тим ближче вони до лінії горизонту (вище) і менші за розмірами. Враховуй це, коли малюватимеш!

Богдан Кузів. «Гуцулія»

Зверни увагу, як український художник Володимир Козюк зобразив дерева, що розташовані ближче до нас і вдалині. Чи однакових вони розмірів?

Володимир Козюк. «Пейзаж»

Творче завдання

«Рідні краєвиди». Намалюй краєвид, не забувай про лінію горизонту та правила розташування зображення на аркуші паперу.

Весняні сюрпризи

Чи можуть композитори та композиторки передати пробудження природи? За допомогою яких музичних засобів?

Наближається весна! Пробуджується природа. Дерева одягаються у яскраве зелене вбрання. Як ти вважаєш, чи може музика передати пробудження природи? Послухаймо! Які картини ми уявимо?

〔Микола Глущенко. «Весняний день»〕

Антоніо Вівальді. «Навесні».
В'ячеслав Полянський. «Квітень» (із циклу
«Пори року»).

Які емоції в тебе викликала ця музика? Чи від-
повідає вона настрою картини? Як називається
музичний інструмент, на якому виконували п'єсу
«Квітень»? Який тембр у фортепіано?

Пограймо у весняні ритми!

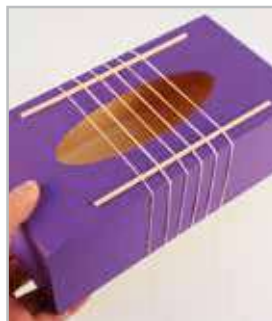
плеск-плеск	стук	плеск-плеск	стук	плеск	стук
раз-і два-і	раз-і два-і	раз-і два-і	раз-і два-і	раз-і два-і	раз-і два-і

Виконай пісню *Наталії Май* «**Промінчик**»
у відповідному настрої та темпі.

За бажанням у вільний час разом із друзями
і подругами створіть музичні інструменти.

Весняні сюрпризи

**Які квіти тобі подобаються?
Яких кольорів твої улюблені квіти?**

Мабуть, важко знайти людину, яка не любила б квіти. Вони милують наше око навесні, коли на прогалинах в лісі бачимо проліски та інші перші весняні квіти.

Квіти дарують нам радісний настрій, коли квітнуть улітку. Тоді навкруги все потопає в їхньому розмаїтті та ароматі.

Наталія Кохаль.

«Майори»

«Польові квіти»

Чи відрізняються картини Наталії Кохаль «Польові квіти» та «Майори»? Які емоції викликає кожна з них?

Микола Малинка.
«Соняшники»

Наталія Кохаль.
«Івана Купала»

Дивлячись на ці роботи художників і художниць, чи можна сказати, що вони люблять квіти? У чому це відображається?

Творче завдання

«Букет моїх улюблених квітів». Створи букет квітів із паперу.

Чому природа завжди красива?

**Як музика може передати красу природи?
Якою буває динаміка?**

Сьогодні в країні Музики протягом дня йде дощик. Він то посилюється, то стихає. Композитор почув мелодію дощику й переклав музичною мовою. У цьому йому допомогли динамічні відтінки — **форте (f)** і **піано (p)**, але іноді дощик йшов дуже сильно — **фортиссимо (ff)**, а іноді його зовсім не було чути — **піанісимо (pp)**.

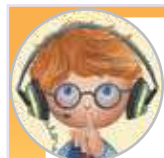
Катерина Мертікес.
«Щасливе тріо»

Віктор Косенко. «Дощик».
Лариса Іваненко. «Вітер».

Як звучала музика — гучно чи тихо? Про які явища природи нам розповіли композитор і композиторка?

Секрет десятий! Динамічні відтінки передають гучність музики. Саме від цього залежить характер музичного твору.

p	піано	тихо
pp	піанісимо	дуже тихо
f	форте	гучно
ff	фортисимо	дуже гучно

Розучіть пісню **«Вітерець»** (музика і слова Ігоря Танчака).

Виконай разом з однокласниками та однокласницями руханку **«Винувата хмаринка»**.

Пограймо у веселий дощик! Послухай, як по-різному він зазвучав!

pp	p	f	ff	ff	f	p	p	pp	pp
кап	кап	кап	кап	кап	кап	кап	кап	кап	кап

Перевіряємо себе, граючись.

Чому природа завжди красива?

**Яка пора року тобі подобається найбільше?
А чи замислювався / замислювалася ти
щодо кольору кожної пори року?**

Усе, що ми бачимо, має свій власний колір. Навколишній світ наповнений різноманітними кольорами. І кожної пори року ці кольори змінюються.

Роздивись уважно роботи художників і художниці. Визнач, яку пору року вони зобразили.

Раїса Кобзаренко-Кореньок.
«Морозяний день»

Василь Непийпиво.
«Яблуневий рай»

Антон Яцик.
«Біля с. Майдан»

Віктор Сірко. «Стара вулиця в Ужгороді»

Секрет десятий! Кожна пора року має свої кольори.

Зверни увагу, як створює осінній настрій в своїй роботі французький живописець Поль Сіньяк.

Поль Сіньяк.
«Сена біля островів Самос»

Творче завдання

«Пори року». Створи «колірну палітру» кожної пори року.

Світ дитячих захоплень

**Чи може музика «розповісти»
про захоплення?**

Чи здатна вона передавати настрій?

Що ти любиш робити у вільний час? Чи відвідуєш спортивні секції або мистецькі школи? Розважаєшся з іграшками? А чи засмучуєшся, коли тобі не купують ту іграшку, яка тобі дуже подобається? Музика може передавати різні настрої й почуття людини. Тільки потрібно вміти це почути.

Віктор Косенко. «Скакалка».

Про яке із дитячих захоплень «розповіла» музика?

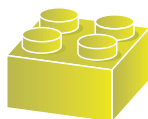
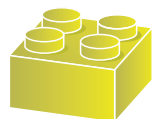
Віктор Косенко. «Не хочуть купити ведмедика».
«Купили ведмедика».

Які настрої передають музичні твори? Якими кольорами ти зобразив би / зобразила б цю музику? На якій з картинок, на твою думку, звучить весела музика, а на якій — сумна?

Пограймо у гру «Вітерець»! Набираємо повітря через ніс і видихаємо відкритим ротиком: повільно й тихо (жовта легоцеглинка) або швидко та гучно (червона легоцеглинка).

Виконай пісню **«Вітерець»** (музика і слова Ігоря Танчака) у відповідному настрої. Спробуй відтворити подих вітерця за допомогою шурхання папером.

Світ дитячих захоплень

**Чим ти любишся займатися у вільний час?
Які захоплення маєш? Як можна
розповісти про свої уподобання людям,
які тебе оточують?**

Світ мистецтва захопливий і багатогранний. Він повідомляє про будь-які інтереси людини. Як це можна зробити?

Уважно роздивись роботи іноземних художників. Про які захоплення вони розповідають? Звертай увагу навіть на дрібні деталі!

Жан-Батист Сімеон Шарде. «Атрибути мистецтва»

Еварісто Баскеніс. «Музичні інструменти»

Українські художники й художниці також розкривають свої захоплення в натюрмортах. Про що їхні роботи?

Натюрморт — жанр образотворчого мистецтва, в якому зображають зірвані плоди, квіти, посуд, різноманітні предмети тощо.

Валентина
Баранюк.
«В гостях
у дитинства»

Володимир Левін.
«Натюрморт
з квітами, гарбузом
та фруктами»

Які натюрморти тобі сподобались найбільше? Які емоції вони викликають? Чи відповідають вони твоїм уподобанням? Які предмети для зображення власних захоплень обереш ти? Які кольори ти будеш використовувати?

Творче завдання

«Світ моїх захоплень». Створи натюрморт з речей, які відповідають твоїм захопленням (аплікація, колаж, живопис).

Цирк! Цирк! Цирк!

Яка музика звучить у цирку? Який настрій вона дарує глядачам і глядачкам?

Завітаймо до цирку! Там завжди відбуваються яскраві видовища! Артисти і артистки цирку демонструють свою спритність, сміливість, силу і відвагу. Всі вони — акробати й акробатки, силачі, повітряні гімнасти та гімнастки, клоуни й клоунеси, фокусники і фокусниці, вершники й вершниці — завжди виходять на арену під звуки музики.

Людмила Шукайло. «Клоуни».
Лариса Іваненко. «Сумний клоун».

Що ти уявив / уявила, слухаючи музику? Про яких клоунів «розповіла» музика? Який настрій композиторки передали музикою?

Переглянь фрагменти з мультфільму «Парасолька в цирку» (музика Ігоря Поклада). Про якого клоуна тобі розповів мультфільм?

Розучи пісню «**Пісня про зарядку**» (музика Ольги Янушкевич, слова Марії Ясакової) у відповідному настрої. Виконай з рухами.

Пограємо у циркові ритми! Плескай і стукай!

плеск-плеск-плеск	стук стук	стук	плеск-плеск-плеск
раз- і два- і	раз-і два-і	раз-і два-і	раз- і два- і

Цирк! Цирк! Цирк!

Чи можна цирк назвати окремим містом чи навіть країною? Хто мешкає у цій країні? Чи цікаво потрапити на гостини до циркових артистів і артисток?

Країна Цирк! Тут завжди весело, гучно та яскраво! Завітай до цирку — і в тебе з'явиться посмішка на обличчі. Тут неможливо сумувати. Тут можна тільки посміхатись, радіти та дивуватись.

Чи відомо тобі, що цирк має власне свято?

Так, це **Міжнародний день цирку** — надзвичайно веселе й сонячне свято! Його відзначають щорічно навесні, в третю суботу квітня.

Яскравість і таємничість циркових вистав викликають захоплення! Тут акробати та жонглери, повітряні гімнасти й канатоходці, фокусники і, звичайно, клоуни.

Художники та художниці також любили створювати картини на тему цирку. Їх захоплювало яскраве дійство, що відбувалося на цирковій арені.

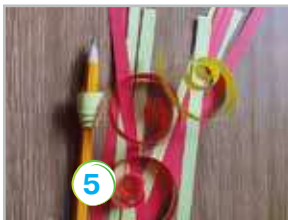

Жорж Сьора. «Цирк»

Сюзанна Валдон. «Цирк»

Подивися, кого не вистачає в цирку на картинах художників і художниць. Клоунів!
Зробімо разом клоуна для нашого цирку.

Творче завдання

«Мій клоун». Створи клоуна за власною уявою.
Який настрій у твого клоуна?

Народні мелодії та ритми

**Які особливості пісні, а які – танцю?
Якою може бути мелодія?**

Пісня й танець завжди супроводжують життя людини. Композитори й композиторки за допомогою засобів музичної виразності, в піснях і танцях, передають свої почуття та емоції.

«Дует» Іван Горобчук. «Купальська пісня»

Микола Сільванський. «Пісня».
«Жартівливий танець».

Мелодію пісні виконував голос чи музичний інструмент? Чому композитор назвав свій твір «Пісня»? Охарактеризуй мелодію.

співуча

лагідна

лірична

спокійна

радісна

весела

жвава

ніжна

стрімка

Виконайте в парах ритмічний супровід до «Жартівливого танцю» на паперових стаканчиках і тарілочках. **Імпровізуйте!**

Виконай пісню **«Пісня про зарядку»** (музика Ольги Янушкевич, слова Марії Ясакової) з рухами.

Поміркуй, якою музикою ти озвучив би / озвучила б картину Наталі Курій-Максимів. Яка музика «звучить» у картині — пісенна чи танцювальна?

Наталія Курій-Максимів. Вуличні музики

Народні мелодії та ритми

Що таке ритм? Чи є ритм в образотворчому мистецтві, а не тільки в музиці?

Тобі вже відоме поняття **орнамент**. Орнамент завжди відігравав дуже важливу роль в оздобленні будь-яких виробів.

Мова орнаменту є дуже давньою. Вона виникла задовго до того, як людина навчилася писати.

Володимир
Гуз.
Баклага

Опішнянська
кераміка

Косівська кераміка.
Майстерня
«Кераміка сім'ї Троць»

Секрет одинадцятий! Для того щоб орнамент був красивим, існує поняття **ритм** — чітка послідовність елементів у зображенні.

Люди прикрашали орнаментами не тільки предмети побуту, а й оселі. Їх можна побачити, як всередині будинку, так і ззовні.

Подивись, наскільки різноманітними є орнаменти, що ними прикрашені будинки в різних країнах світу.

Анежка Каспаркова.
Розпис хати
(Чехія)

Розписані будинки
народності ндебеле
(Африка)

Гарний і святковий вигляд мають й українські розписані хати.

Творче завдання

«Прикрашу свій будиночок». Створи орнамент із використанням зображення квітів і рослин для прикрашання власного будиночка.

Мистецькими шляхами

**Що таке коломийка? Який її характер?
Що роблять співаки, коли виконують
коломийку?**

Завітаємо сьогодні до міста Коломия. Це місто славетне не лише єдиним у світі музеєм Писанки, а й батьківщиною унікальних народних пісень — коломийок! **Коломийка** — це танцювальна пісня. Вона утворюється з коротеньких співанок, які складаються із двох рядків. Співанки об'єднуються у «віночки» або «в'язанки». Коли співають коломийку, музиканти, співаки й співачки завжди пританцювують.

Роман і Надія
Федини.
Коломийки

Коломийка (народна).

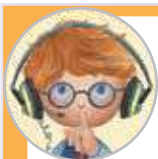

Який характер коломийок? Який настрій викликають? У якому темпі вони виконуються? Спробуй наспівати коломийку на слова:

**Ой скрипочки із липочки, струни з прядевниці,
Як заграю коло стόла, чути до полиці.**

Коломійки — коротенькі танкові пісні, які складаються з двох рядків тексту.

Секрет одинадцятий! Коломійки виконує народний інструментальний ансамбль, у складі якого — скрипка, сопілка та цимбали. Іноді додавали бубон і басолю (бас). Такий ансамбль інструментів отримав назву **троїсті музики**.

Розучи пісню **«Лялька-мотанка»** (музика Галини Васиної, слова Наталії Бугай) у відповідному настрої.

На дозвіллі придумай власну коломийку про шкільне життя.

Мистецькими шляхами

Яке головне свято навесні?
Як до нього готуються в наших рідинах?

Навесні наша країна готується до Великодня. Це свято відродження природи. У кожному регіоні України існують свої особливості приготування до цього свята, але всі обов'язково декорують пташині яйця.

Існує декілька різновидів прикрашання пташиних яєць до Великодніх свят.

[Крашанка]

[Крапанка]

[Мальованка]

[Писанка]

Подивись, як по-різному декоровані яйця: крашанка, крапанка, мальованка й писанка. Як у твоїй родині декорують яйця до Великодня?

Крашанка — яйце, пофарбоване в певний колір (жовтий, синій, червоний тощо).

Зовсім інший вигляд мають крапанка та мальованка.

Крапанка — яйце, прикрашене різнокольоровими крапками.

Мальованка — яйце, яке дбайливо розмальовують народні майстри.

Найчарівнішими й найзагадковішими є писанки. Свою назву вони отримали від слова «писати» або «розписувати».

Писанка — мистецьки розписані або прикрашені орнаментами пташині яйця.

Творче завдання

Листівка «Диво-мальованка» або «Диво-писанка».

Перевіряємо себе, граючись.

Літо наближається

**Що таке симфонія? Скільки в ній частин?
У якому темпі вони звучать? Чи пишуть
композитори й композиторки симфонії
для дітей?**

Сьогодні відвідаємо концертну залу. Послухаємо великий музичний твір — **симфонію**. Зазвичай це дуже серйозна музика! Але іноді композитори можуть і пожартувати. У «Дитячій симфонії» композитори, окрім звучання струнного оркестру, використали дитячі іграшкові інструменти!

Симфонія складається з чотирьох частин. І кожна з них звучить у різному темпі.

СИМФОНІЯ

ШВИДКА

ПОВІЛЬНА

ЖВАВА

ШВИДКА

Франц Йозеф Гайдн — Леопольд Моцарт — Ернест Ангерер. Симфонія іграшок (Дитяча симфонія) (Перша частина).

Поміркуй, чому цей твір отримав таку назву. Обери дитячі музичні інструменти, які композитори використали в симфонії.

[Свищик]

[Трикутник]

[Барабан]

[Маракас]

[Трещітка]

[Зозуля]

Музикуй на інструментах! За другим прослуховуванням «Симфонії іграшок» виконай музичний супровід до твору. За бажанням можна змінювати музичні інструменти.

Виконай пісню **«Лялька-мотанка»** (музика Галини Васиної, слова Наталії Бугай) у відповідному настрої.

Літо наближається

Чи чекаєш ти на літо? Які прикмети приходу літа ти знаєш? Що тобі подобається влітку?

Наближається літо, а разом з ним приходять літні розваги. Влітку хтось полюбляє поплавати в морі або річці, половити рибу, поїсти смачну запашну полуницю, а хтось бажає відвідати ліс. А в лісі... Шумлять дерева листячком, співають пташки, квітнуть духмяні квіти й починають з'являтися гриби на галявинах.

Ханс Зацка. «Натюрморт з грибами та рибою»

Збирати гриби треба дуже обережно. Чи знаєш ти, що гриби можуть бути їстівними, а можуть і отруйними? Знайди на малюнках їстівні та отруйні гриби.

Чи звернув / звернула ти увагу, що гриби ростуть сімейками? А тому є великі гриби, а є маленькі. Зробімо аплікацію «Сімейка грибів».

Творче завдання

«Сімейка грибів». Створи аплікацію з кольорового паперу.

Вітаємо червень!

Як може звучати літо?

Які електроінструменти існують?

**Чи можна на сучасних інструментах
зіграти старовинну музику?**

Настає літо! Це чудова пора, коли можна бігати, стрибати, відпочивати. А ще літо дарує багато музичних вражень! Яку музику любила слухати? А чи встановлюєш свою улюблену музику на телефон або інший гаджет? Музику, яку створили композитори минулого, ми також можемо прослухати за допомогою техніки. Навіть старовинна музика зазвучить сучасно, якщо її зіграти на електроінструментах, — синтезаторі, електрогітарі, електроскрипці.

[Електрогітара]

[Електроскрипка]

[Синтезатор]

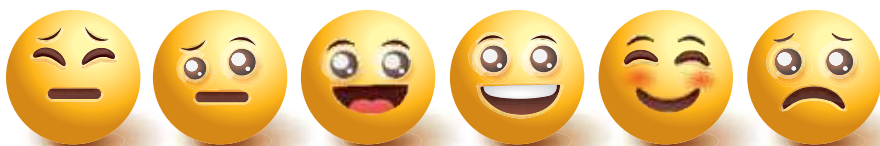

Йоганн Себастьян Бах. «Жарт»
(соло флейти;
синтезатор).

Який характер музики? Порівняй два різних звучання одного твору. Визнач настрій твору. Покажи настрій твору, обравши відповідний смайлик.

Пограйте у гру «Веселі ноти»! Оберіть сім учасників або учасниць, які будуть зображувати певну ноту. Диригент вказує на учасника або учасницю, який / яка має проспівати свою ноту або зіграти її на дзвіночку.

Розучи пісню **«Ми діти України»** (музика Галини Васиної, слова Лідії Засадко).

Пограйте у гру «Диригент і оркестр»! Оберіть диригента та музикантів, які будуть грати на дитячих музичних інструментах. Диригент рухами рук повинен показувати музикантам, коли їм розпочинати грати. **Музикуйте разом!**

Перевіряємо себе, граючись.

Вітаємо червень!

Червень тому зелениться, хто працювати не ліниться. Про що це прислів'я?

Ось і завершується навчальний рік, але подорож країною Мистецтво триває. Попереду на тебе чекають тепле сонечко, спілкування з природою та ігри з друзями. Це дивовижна пора!

Руслан Кіпріч.
«Лілії»

Клод Моне. «Дама в саду Сент-Адрес»

Олег Щербаков.
«Кораблик»

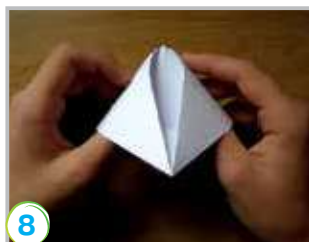
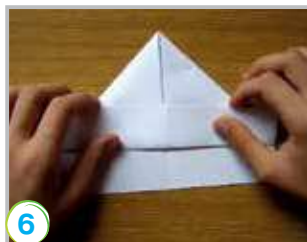

Саллі Сватленд.
«Пообіднє вітрило»

Чим тобі подобається займатися влітку? Чи пускав / пускала ти кораблики в річці чи струмочку після дощу?

Зробімо разом кораблик, щоб потім пустити його у плавання.

Творче завдання

«Кораблик». Зроби з паперу кораблик. Придумай історію про його подорожі.

Нотний додаток

ШКІЛЬНА ПІСНЯ

Музика і слова Н. Май

qr.orioncentr.com.ua/ynF6a

Я прий - ду до шко - ли, две - рі від - чи - ню,
ра - діс - но зу - стрі - ну вчи - тель - ку сво - ю,
в доб - рі ї - ї о - чі щи - ро по - див - люсь
і ні - чо - го в сві - ті не бо - юсь.
Бу - дем ра - зом ра - ху - ва - ти, і чи - та - ти, і пи - са - ти,
у ве - се - лі іг - ри гра - ти ці - лий день.
Бу - дем ра - зом ра - ху - ва - ти, і чи - та - ти, і пи - са - ти,
і спі - ва - ти ра - діс - них пі - сень.

1. Я прийду до школи, двері відчиню,
радісно зустріну вчительку свою,
в добрі її очі щиро подивлюсь
і нічого в світі не боюсь.

Приспів:

Будем разом рахувати, і читати, і писати,
у веселі ігри грати цілий день.

Будем разом рахувати, і читати, і писати,
і співати радісних пісень.

2. Весело у школі вчитись дівторі,
вчителька стрічає діток на зорі,
хоч давно на скронях в неї сивина,
наче рідна мама нам вона.

Приспів.

qr.orioncentr.com.ua/NK3bf

qr.orioncentr.com.ua/QBbys

ЧАПЛЕНЯТА

Музика Г. Васіної

Слова Н. Бугай

qr.orioncentr.com.ua/DvEgt

Весело

См

ска - чуть кра - пель - ки во - ди

звер - ху вниз, ту -

ди - сю - ди. Чап - ле - ня - та -

чап - чап - чап,

не шко - ду - ють дов - гих

лап, ви - тан - цьо - ву -

ю - чи в такт чи то поль - ку, чи го - пак.

чи то поль - ку, чи го - пак.

1. Срібний дощик взяв кларнет,
розтривожив очерет,
скачуть крапельки води
зверху вниз, туди-сюди.
Чапленьята — чап-чап-чап,
не шкодують довгих лап,
витанцьовуючи в такт
чи то польку, чи гопак. (Двічі)

2. Бородою дощ трясе, —
дуже сірим стало все:
— Виглянь, сонечко, з-за хмар,
в золоті цимбали вдар,
щоб веселочка-краса
веселила небеса,
витанцьовуючи в такт
чи то польку, чи гопак. (Двічі)
3. Плещуть крила чапленьят, —
по водичці лопотять.
Білі лілії взяли,
у віночок заплели,
щоб веселка на косу
одягла оцю красу,
витанцьовуючи в такт
чи то польку, чи гопак. (Двічі)
4. Сіє дощик — кап-кап-кап,
чапленьята — чап-чап-чап,
грає сонце — дзінь, дзінь, дзінь,
а над всім барвиста тінь.
Всі побігли в очерет,
щоб послухати кларнет,
витанцьовуючи в такт
чи то польку, чи гопак. (Двічі)

qr.orioncentr.com.ua/jdOFU

qr.orioncentr.com.ua/Vbbz3

ЗА СЛАВУ І ЗА ВОЛЮ

Музика А. Олєйнікової

Слова Л. Ржепецького

qr.orioncentr.com.ua/SwUSg

С В темпі маршу G

За сла-ву і за во-лю бо-ро-ли-ся ві-ка-ми хо-
роб-рі і від-важ-ні, що зва-лись ко-за-ка-ми.
По сві-ту гуч-на сла-ва про ко-за-
ків лу-на-ла, во-ї-нів та-ких від-важ-них
ще зем-ля не зна-ла.

1. За славу і за волю
боролися віками
хоробрі і відважні,
що звалися козаками.

Приспів:

По світу гучна слава
про козаків лунала,
воїнів таких відважних
ще земля не знала.

2. В похід ішли сміливо
на бій із ворогами
відважні і хоробрі,
що звались козаками.

Приспів.

3. Життя віддять за волю
й боротись до загину —
ось так потрібно, браття,
любити Україну!

Приспів.

qr.orioncentr.com.ua/KnquF

qr.orioncentr.com.ua/vjhb1

«ГРИЦЮ, ГРИЦЮ, ДО РОБОТИ»

Українська народна жартівлива пісня

qr.orioncentr.com.ua/WtApt

1. — Грицю, Грицю, до роботи!
— В Гриця порвані чоботи.
— Грицю, Грицю, до телят!
— В Гриця ніженьки болять.

2. — Грицю, Грицю, молотити!
— Гриць нездужає робити.
— Грицю, Грицю, врубай дров!
— А Грицько щось нездоров.

3. — Грицю, Грицю, роби хліб!
— Кахи, кахи! Щось охрип.
— Грицю, Грицю, іди їсти!
— Ой, чекайте! Де б тут сісти?

qr.orioncentr.com.ua/Y5JzS

qr.orioncentr.com.ua/xHqJq

У ДЗБАНОЧКУ МОЛОЧКО

Музика В. Верховинця

Слова Олени Пчілки

qr.orioncentr.com.ua/mQOdc

Повільно

У дба - ноч - ку мо - лоч - ко... Ой, то шту - ка лов - ка!
Як йо - го по - куш - ту - вать? Не влі - зе го - лов - ка.

Няв, няв, няв! Няв, няв, няв! На - ша киць - ка
у дба - но - чок

1. У дзбаночку молочко...

Ох, то штука ловка!
Як його покуштувати?
Не влізе головка.
Няв, няв, няв!
Няв, няв, няв!

2. Наша кицька дуже мудра, способу добрала — у дзбаночок цей вузенький хвостика вмочала. Няв, няв, няв! Няв, няв, няв!

3. Киця кухлик не звалила, зробила обачно. Тепер хвостик витягає, облизує смачно! Ня-а-а-в!

qr.orioncentr.com.ua/xcYU5

qr.orioncentr.com.ua/IUu3w

ТРАЛЯЛЯЙ

Музика А. Улицької

Слова А. Качана

qr.orioncentr.com.ua/eHYdo

Весело, завзято

1. Вже зозулі чорноброві
полетіли за Дунай.
Залишився у діброві
пересмішник тра-ля-ляй.

Приспів:

Тра-ля-ляй гнізда не має,
в теплий край не відлітає.
Тільки й знає, що здаля
все когось перекривля:
«Тра-ля-ля!...»

2. Гей, послухай, траляляй!
Ти даремно час не гай.
Краще в дуплах до зими
запасай собі корми.

Приспів.

qr.orioncentr.com.ua/fxJpx
qr.orioncentr.com.ua/KdkPe

ЗИМОВІ СВЯТА

Музика і слова А. Салогуба

qr.orioncentr.com.ua/F3Gsj

Ой на дво - рі сніг бі - лень - кий, зем - лю по - си - па - є.

А цей ве - чір вся ма - ле - ча ці - лий рік че - ка - є.

Ми - ко - ла - я свя - то, Ми - ко - ла - я свя - то діт - во -

ра че - ка - є. Ми - ко - ла - я свя - то, Ми - ко -

ла - я свя - то до нас за - ві - та - є.

1. Ой на дворі сніг біленький землю посипає.
А цей вечір вся малеча цілий рік чекає.
Миколая свято, Миколая свято дівтора чекає.
Миколая свято, Миколая свято до нас завітає.

2. Вже на небі перша зірка людям сповіщає,
що Святвечір в кожну хату знову завітає.
Це Різдво Христове, це Різдво Христове дівтора чекає.
Це Різдво Христове, це Різдво Христове до нас завітає.

3. Під віконцями щедрівка дзвінко залунає,
подаруночки господар в кошик наскладає.
Знову Щедрий вечір, знову Щедрий вечір дівтора чекає,
знову Щедрий вечір, знову Щедрий вечір до нас завітає.

4. Хай до кожної оселі свято завітає,
 бо його уся малеча цілий рік чекає.
 Новорічне свято, новорічне свято дівтора чекає,
 новорічне свято, новорічне свято до нас завітає.

qr.orioncentr.com.ua/KrP2A

qr.orioncentr.com.ua/Bo6ib

ЦЕ ЗИМА

Музика А. Олєйнікової

Слова В. Бзенко

qr.orioncentr.com.ua/oMg4X

Хто да-ру-є го-ри сні-гу і не-се мо-роз на вті-ху, роз-ма-льо-ву-є шиб-ки,

всіх вдя-га-є в ко-жуш-ки?

Це зи-ма, це зи-ма,

що при-хо-дить не-дар-ма: сво-їм сріб-лом все нав-круг ча-ру-ва-ла.

Це зи-ма, це зи-ма, їй ра-ді-є діт-во-ра —

в кож-не міс-то і се-ло за-ві-та-ла.

-
1. Хто дарує гори снігу
і несе морозну втіху,
розмальовує шибки,
Всіх вдягає в кожухи?
Хто морозами лякає,
річку кригою вкриває,
насилає звідусіль
хуртовину-заметіль?

Приспів:

Це зима, це зима,
що приходить не дарма:
своїм сріблом все навкруг
чарувала.

Це зима, це зима —
їй радіє дітвора —
в кожне місто і село
завітала.

2. Хто приходить зі святами,
з подарунками й піснями,
з Новим Роком і Різдвом,
в танець кличе нас гуртом?

Приспів.

qr.orioncentr.com.ua/4z1L5

qr.orioncentr.com.ua/H7xSV

ОЙ СИВАЯ ТАЯ ЗОЗУЛЕНЬКА

Українська щедрівка

qr.orioncentr.com.ua/1n82l

1. Ой сивая тая зозуленька.

Приспів: (повторюється після кожного куплету)

Щедрий вечір, добрий вечір —
Добрим людям на здоров'я!

2. Усі сади та і облітала.

3. А в одному та і не бувала.

4. А в тім саду — три тереми.

5. У першому — ясен місяць.

6. У другому — красне сонце.

7. У третьому — дрібні зірки.

8. Ясен місяць — пан господар.

9. Красне сонце — жона його.

10. Дрібні зірки — його діти.

qr.orioncentr.com.ua/r8QD8

qr.orioncentr.com.ua/ymoVF

ПІСНЯ ПРО ГНОМІКА

Музика і слова Н. Май

qr.orioncentr.com.ua/DKmsU

У лі - сі - лі - сі тем - но - му, де зай - чи - ки стри -
ба - ють, де сос - ни ве - ли - чез - ні і до не - ба ді - ста -
ють. У лі - сі - лі - сі тем - но - му нав -
мис - но за - блу - ка - ю, щоб гно - ми - ка ча -
рів - ни - ка зу - стрі - ти пря - мо тут. А я
ска - жу вам ши - ро: йо - го
я не бо - юсь. Цей гном
ство - рін - ня ми - ле, йо -
му я по - сміх - нусь.

1. У лісі — лісі темному, де зайчики стрибають,
де сосни величезні і до неба дістають.
У лісі — лісі темному навмисно заблукаю,
щоб гномика-чарівника зустріти прямо тут.

Приспів:

А я скажу вам щиро:
його я не боюсь,
цей гном створіння миле,
йому я посміхнусь.

2. У лісі — лісі темному, де сонечка немає,
де птахи перелітніі дзвіночками дзвенять.
У лісі — лісі темному навмисно заблукаю,
щоб з гномиком-чарівником удвох потанцювать.

Приспів.

qr.orioncentr.com.ua/bnz0E

qr.orioncentr.com.ua/noCv4

ОЙ НА ГОРІ ЖИТО, СИДИТЬ ЗАЙЧИК

Українська народна пісня

qr.orioncentr.com.ua/d8lr4

Весело

1. Ой на горі жито, сидить зайчик,
він ніжками чеберяє.

Приспів:

Коли б такі ніжки мала,
во я б ними чеберяла,
як той зайчик! (Двічі)

2. Ой на горі просо, сидить зайчик,
він ніжками чеберяє.

Приспів.

3. Ой на горі гречка, сидить зайчик,
він ніжками чеберяє.

Приспів.

qr.orioncentr.com.ua/JFCee

qr.orioncentr.com.ua/XQ3Lr

qr.orioncentr.com.ua/P2Xfr

НЕХОЧУХА

Музика і слова *Н. Савко*

1. Я не хочу спати, книжечки читати,
ліжко застеляти теж не хочу я!
Хочу я співати, грати, танцювати,
Не-не-нехочуха я!
Не-не-нехочуха я! Я!

Приспів:

Нехочуха, Нехочуха,
бо заклало мені вуха!
Нехочуха, Нехочуха я!
Нехочуха, Нехочуха,
бо заклало мені вуха!
Не-не-нехочуха я!
Не-не-нехочуха я! Я!

2. Я не хочу знати, літери писати,
цифри рахувати теж не хочу я!
Хочу я співати, грати, танцювати,
Не-не-нехочуха я!
Не-не-нехочуха я! Я!

Приспів.

qr.orioncentr.com.ua/V4psx

qr.orioncentr.com.ua/mUNX9

ПРОМІНЧИК

Музика і слова Н. Май

qr.orioncentr.com.ua/FxBRn

1. Я сонячний промінчик
в долоньки покладу.
Я сонячний промінчик
до ладу доведу.

Приспів:

Світи, світи, промінчик,
віддай своє тепло,
щоб хоч на мить тепліше
усім-усім було,
щоб хоч на мить тепліше
усім-усім було.

2. Я і чужих, і рідних,
і всіх, кого люблю,
промінчиком чарівним
розраджу й звеселю.

Приспів.

3. Якщо в моїх долоньках
загасне раптом він,
я в сонечка на небі
візьму іще один.

Приспів.

qr.orioncentr.com.ua/d7XzN

qr.orioncentr.com.ua/9Qt4c

ВІТЕРЕЦЬ

Музика і слова *І. Танчака*

qr.orioncentr.com.ua/zwMXD

Музична партитура для пісні «Вітерець» (Музика і слова І. Танчака). Партитура складається з семи рядків нот, кожен рядок має український текст під ним. Ключовий знак: 4/4. Темпознак: Allegretto. Партитура закінчується символом Coda.

Че-рез луг про-лі-тав ві-те-рець, він ман-дру-є зав-жди нав-про-
стець. Зна-є кож-ну сте-жи-ну в га-ю і ви-спі-ву-є піс-ню сво-ю. Зна-є
кож-ну сте-жи-ну в га-ю і ви-спі-ву-є піс-ню сво-ю лі-си. Що ти
ба-чив і чув, зві-ді-ля ти при-був, роз-ка-жи нам, роз-ка-жи. Що ти
ба-чив і чув, зві-ді-ля ти при-був, роз-ка-жи нам, роз-ка-
жи. По-бу-жи нам, роз-ка-жи.

1. Через луг пролітав вітерець,
він мандрує завжди навпростець.
Знає кожну стежину в гаю
і виспіває пісню свою.

Приспів:

Ти лети, вітерець,
через гори і ліси.
Що ти бачив і чув,
звідкіля ти прибув,
розкажи нам, розкажи.

2. Побував я в далеких краях,
в полонинах, степах і лісах,
та такої землі не знайдеш,
де родився і де ти живеш.

Приспів.

3. Облетів океани, моря,
бачив все, чим багата земля.
Та багатства не йди, не шукай,
бо багатство твоє — рідний край.

Приспів.

qr.orioncentr.com.ua/tdHUO

qr.orioncentr.com.ua/0pPTI

ПІСНЯ ПРО ЗАРЯДКУ

Музика О. Янушкевич

Слова М. Ясакової

qr.orioncentr.com.ua/dlSmx

1. Розбудило сонечко нас з тобою,
повело нас сонечко за собою.
Хлопчики й дівчатка, я і ти,
робимо зарядку: раз, два, три. (Двічі)
2. Ручками до сонечка потягнулись,
весело всі сонечку усміхнулись,
плещемо в долоні я і ти.
Прокидайтесь, соні: раз, два, три. (Двічі)
3. Повернулись вліво, потім — вправо.
Хто ще так несміло робить вправо?
Більш не позіхаємо я і ти,
весело стрибаємо: раз, два, три. (Двічі)

qr.orioncentr.com.ua/Pkphk

qr.orioncentr.com.ua/Bn04v

ЛЯЛЬКА-МОТАНКА

Музика Г. Васиної

Слова Н. Бугай

qr.orioncentr.com.ua/5Bp5S

Музична партитура для ляльки-мотанки. Партитура складається з семи рядків, кожен з яких містить нотний рядок та українські лірики. Над нотними рядками вказано акорди: Cm, Fm, G7, Cm, Fm, Bb7, Eb, G7, Fm, Bb, Eb, Fm, Cm, G7, Cm, Fm, Cm, G7, Cm, Fm, Bb7, Eb, Fm, Cm, G7, Cm, Fm, Bb7, Eb, Fm, Cm, G7, Cm.

В кожній ха-ті із да-вен у ста-рень-кій скри-ні ляль-ка-мо-тан-ка жи-ве,
віч-на бе-ре-ги- ня. В не-ї сон- це зо-ло- те хрес-ти-ком на лич-ку,
стріч-ки ча-су і доб-ра на лля-ній спід- нич-ці. Ма-ки у ві-ноч-ку,
ся-ю-че на- мис-то, — ой, я - ка чу- до-ва мо-тан-ка бар-вис-та.
На ї-ї со-роч-ці ке-тя- ги ка- ли-ни, що зо-рі-ють в сер-ці
нень - ки - Ук - ра - ї - ни.

1. В кожній хаті із давен у старенькій скрині
лялька-мотанка живе, вічна берегиня.
В неї сонце золоте хрестиком на личку,
стрічки часу і добра на лляній спідничці.

Приспів:

Маки у віночку, сяюче намисто, —
ой, яка чудова мотанка барвиста.
На її сорочці кетяги калини,
що зоріють в серці неньки-України.

2. Як прийшла до нас з віків — радує й донині,
поєднавши небеса і земну твердиню.
Научила їх мене матінка мотати.
За роботу як візьмусь, то й у хаті свято.

Приспів.

3. Нитка долі все життя зв'язує нас з небом.
Чудо-мотанку візьму, пригорну до себе:
кольорові кіснички, кучері з куделі.
Український самоцвіт — мотанки веселі.

qr.orioncentr.com.ua/UAp9n

Приспів.

qr.orioncentr.com.ua/aTCo8

qr.orioncentr.com.ua/cdq9Y

МИ ДІТИ ВКРАЇНИ

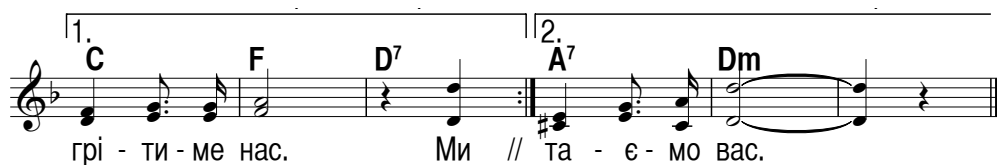
Музика *Г. Васіної*

Слова *Л. Засадко*

Музика Г. Васіної Слова Л. Засадко

Ми – ді - ти Вкра - ї - ни, зро - ста - є - мо ни-ні на рід - ній бать-
ківсь-кій зем-лі, де си - ні о-зе-ра і піс-ня ве-се-ла лу-
на - є у міс-ті й се-лі. Де міс-ті й се-лі. А со-неч-ко
яс - не ні - ко - ли не згас - не, теп - лом сво - їм
хваць-кий ха - рак - тер ко - заць-кий і щи - ро ві -

1. Ми — діти України, зростаємо нині
на рідній батьківській землі,
де сині озера і пісня весела
лунає у місті й селі. (Двічі)

Приспів:

А сонечко ясне
ніколи не згасне,
теплом своїм грітиме нас,
ми маємо хвацький
характер козацький
і щиро вітаємо вас.

2. А наша Україна соборна, єдина,
сіятиме сонцем усім,
хай врунеться мова — краса калинова,
навіки єднає наш дім. (Двічі)

Приспів.

3. Бо наша держава — свята й величава
від мазанок аж до колиб,
а ми — її гордість, а ми — її слава,
і слово — священне, як хліб. (Двічі)

Приспів.

qr.orioncentr.com.ua/do9Sq

qr.orioncentr.com.ua/2AHcm

ЩИРО ДЯКУЄМО ЗА НАДАНІ ПІСНІ

вчителькам-композиторкам:

Галині Васиній, Анні Олейніковій, Анні Улицькій;

вчителю-композитору: *Ігорю Танчаку* і сучасній поетесі: *Наталії Бугай*

**ЗАХОПЛЮЄМОСЯ ВАШОЮ ТВОРЧІСТЮ І ТІЄЮ ПОЗИТИВНОЮ
ЕНЕРГІЄЮ, ЯКУ ВИ ПЕРЕДАЄТЕ ДІТЯМ І КОЛЕГАМ!**

Відомості про стан підручника

№	Прізвище та ім'я здобувача / здобувачки освіти	Навчальний рік	Стан підручника		Оцінка
			на початку року	в кінці року	
1					
2					
3					
4					
5					

Навчальне видання

**АРИСТОВА Людмила Сергіївна
ЧЕН Наталія Володимирівна**

МИСТЕЦТВО

**Підручник інтегрованого курсу для 2 класу
закладів загальної середньої освіти**

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Підручник відповідає Державним санітарним нормам і правилам
«Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей»

Головна редакторка *І. В. Красуцька*
Редакторки *Т. М. Гревцева, І. В. Красуцька*
Головна художниця *І. П. Медведовська*
Художня редакторка *І. П. Медведовська*
Технічний редактор *Е. А. Авраменко*
Коректорка *О. В. Должикова*

Нотний додаток — *І. І. Палкіна*,
кандидат мистецтвознавства, викладач вищої категорії
Комунального мистецького навчального закладу
дитячої музичної школи № 27 (м. Київ)

Ілюстрації з вільних джерел Інтернета та фотобанку Shutterstock.

*Бренди та ресурси зображуються лише з освітньою метою
та не є закликком для їх купівлі / відвідування*

Формат 70×100^{1/16}. Ум. друк. арк. 13,0 + 0,324 форзац.
Обл.-вид. арк. 11,50 + 0,3 форзац.

Зам. №

Тираж 31 885 пр.

ТОВ «Український освітянський видавничий центр «Оріон»

Свідоцтво «Про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції»
Серія ДК № 4918 від 17.06.2015 р.

Адреса видавництва: 03061, м. Київ, вул. Миколи Шепелєва, 2

Віддруковано у ТОВ «КОНВІ ПРІНТ».

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 6115, від 29.03.2018 р.
03680, м. Київ, вул. Антона Цедіка, 12

Порт веселих мюзиклів
і мультфільмів

ЦИРК

Концертна зала

Місто Фантазії

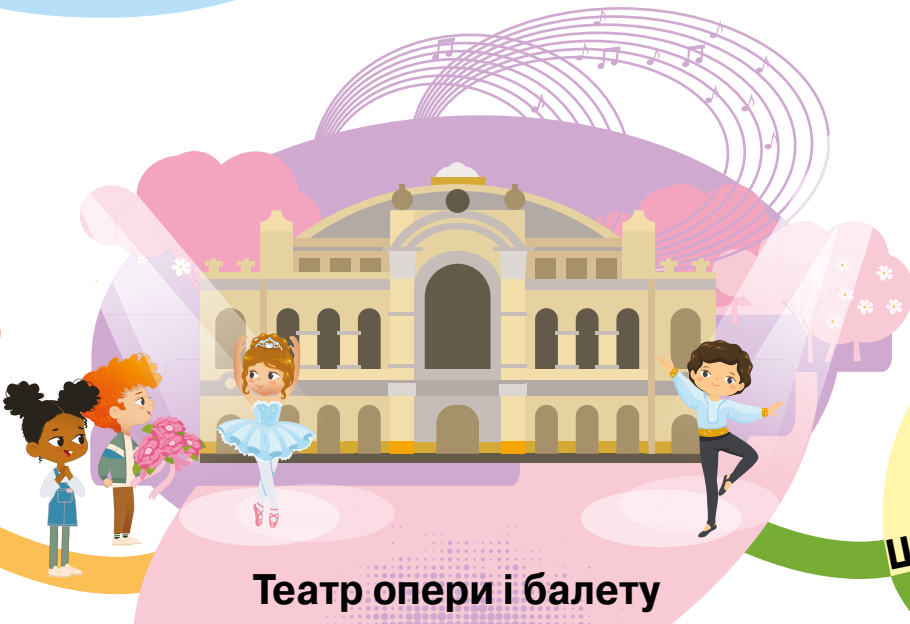
Галявина весняних барв

Щаслива стежка літніх мрій і вражень

Майдан
нашої Перемоги

Театр опери і балету